POJEDINI BROJ 1.50 DINARA

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU

Islamski Glas

NEZAVISNI KULTURNO-PROSVJETNI I INFORMATIVNI LIST

ИСЛАМСКИ ГЛАС
MOSLIMISCHES WOCHENBLATT
HEBDOMADAIRE MOSLIMAINE

Pretplata Godišnja . . . . Din 72·— Polugodišnja . . Din 36·— Tromjesečna . . Din 18·—

Uredništvo i uprava: Kundurdžiluk ulica broj 22/I.

Izlazi svakog petka

God. I. | Pretplata za i nostranstvo Godišnje Din 120·— | 11. oktobra 1935. Sarajevo 14. redžeba 1353. | Rukopisi se primaju do utorka o podne | Br. 2.

Vjerovanje i dobra djela dovode nas do uspjeha i sreće

Esteizu bil-lahi.
Lekad haleknel-insane fi ahseni tekvimin — Summe redednahu esfele safiline — Illellezine amenu ve amilus-salihati felehum edžrun gajru memnun.

U ovim ajetima koje smo stavili na početku ovog članka dragi Allah nam kaže: »Mi smo stvorili čovjeka u najljepšem obliku. (Ali pošto čovjek zaboravlja na svoje sposobnosti, pa kao najsavršenije zemaljsko biće zanemaruje razum i počinje vjerovati što je nedokučivo razumu.) Zatim smo ga učinili najbjednijim i najnižim. Samo one koji vjeruju i dobra djela rade čeka trajna nagrada i zadovoljstvo«.

Kur'an na više mjesta ističe veliku zadaću koja je čovjeku namijenjena na zemlji. Svemogući Allah je Kur'anom čovjeku odredio kako treba vjerovati i raditi, pa da postane pravi gospodar zemlje i da se dovine sreće zemaljske, a da preko toga zaradi blaženstvo vječnosti, koje će biti trajno i beskonačno.

Dragi Allah kaže da je čovjeka stvorio u najsavršenijem obliku na zemlji, a onda mu je dao slobodu da se po zemlji kreće i dobrima njenim da se služi naređujući nam: »Idite po svim krajevima njenim (zemljinim) i uživajte blagodati« Ali da bi te blagodati mogli pravilno uživati dao nam je upute kako ćemo živiti i vladati se. Od postanka svoga čovjek je neprekidno te upute dobivao. Božja objava je postepeno u čovjeku umne sposobnosti razvijala, dok ga je dovela do savršenstva i spremila ga za veliki zadatak. Taj veliki zadatak je da se ljudi vođeni objavom kur'anskom s razumom ujedine u izvršavanju svoga velikog poziva. Vjera je prirođena duši čovjekovoj i čovjek bez vjere ne može zadovoljno živiti. Vjera u jedinog Boga treba da čovjeka nauči kako će svoje veliko djelo izvršiti. Islam je došao kao kruna svih umnih sposobnosti kojima je Bog čovjeka obdario.

U svom umnom razvoju čovjek ne smije i ne može ići natrag. To nam Kur'an lijepo i rječito kaže u poglavlju 95. iz koga su i ovi ajeti na početku ovoga članka uzeti. Svemogući nas Allah u tom poglavlju upućuje na plod smokve i masline, i na brdo Sina i Meku, grad mira i sigurnosti. Smokva nam tu predstavlja Musatov šeriat — vjerozakon ili objavu koja je upućena njegovu narodu. Indžil (evanđelje) govori da će se smokva sasušiti i nestati je, jer treba da je zamijeni ljepša i korisnija biljka: maslina. Maslina nam ovdje predstavlja islamijjet i savršenstvo islamskoga vjerovanja. Maslina ne pripada samo istoku ili zapadu, nego ona pripada čitavom svijetu. Žižak zapaljen na uljlu naslinovu osvijetlit će čitav svijet. Na brdu Sina je Musa dobio objavu Božju, ali milost Božja koja je čovjeka odlikovala i dovela ga do savršene umne spoznaje, obdarila ga je kur'anskom objavom kad je čovjek bio u stanju, napredujući u svom umnom razvitku, da spozna i shvati veličinu islamskog učenja. Kur'anska objava je došla kad je okrutnoo i stvrdnuo se plod smokve da ga zamijeni plod masline, koji je vječno sočan i svojim sokom osvjetljava čitav svijet.

Islam je objavljen u Meki, u gradu mira i sigurnosti, gdje su davno prije pojave Islama čak i neznabošci u tom gradu svima i svakome davali slobodu. Vjera Islam koja se pojavila u Meki unosi među ljude mir i spokojstvo, proglašuje bratstvo svih ljudi, vjernike svoje veže u najtješniju vezu, tješniju i intimniju i od krvne veze. Meka, grad mira i sigurnosti i plod masline simbolično nam predstavljaju veličinu Islama, koja se očituje u svojoj vječnoj vrijednosti, vodeći ljude stazama napretka i mira, unoseći u duše ljudske spokojstvo i nadu u puni spas i pravu sreću.

Prava i istinska nagrada koja će biti vječna i trajna, čeka dakle samo prave i istinske vjernike. A pravi vjernik je koji vjeruje samo ono čemu ga uči uzvišena islamska vjera, koja traži da svjetlo nauke i razuma vječno sja, da se čovjek u svojim mislima i molivama svojim obraća jedinom Allahu, da se kloni svega što bi dostojanstvo razuma ponizilo i zavelo čovjeka, da vjeruje u zablude, koje su ljudi donijeli, jer su im se misli osušile i okrutnule kao plod smokvin, koji od sebe ne može nikakva soka da daje. Vjera u Boga jedinoga mora da bude vječno osvježavanje misli, koje će nastojati da što dublje prodiru u suštinu života, proučavajući velike znakove Moći i Mudrosti Božje. Vjera ne smije da zbunjuje misli ljudske, ona treba da ih što jače razvija, da svojim prirodnim učenjem čovjeka što jače uza se veže i da ga usrećuje. Islam kao odsjev vječne Mudrosti Božje to nam u punoj mjeri daje.

Kako moramo islamski vjerovati, tako moramo i islamski raditi. Dobra djela omogućuju zadovoljstvo čovjekovo. Dobro djelo je sve što će koristiti pojedincu i zajednici. Dobro je djelo pošteno, čestito, znalački i sa razumijevanjem svoj posao raditi i obezbijediti sebi i svojoj porodici opstanak, kao što je dobro djelo pomoći zborom i tvorom svoga bližnjega i svoju zajednicu.

Brate muslime!

Vječno se nadahnjuj na izvorima svoje uzvišene vjere, koja te uči da razumom spoznaješ sve životne vrijednote, da vjerujući u svemoć Božju nikad ne kloneš duhom i ne izgubiš nade. Čini dobro sebi i bližnjem svom vršeći zapovjedi vjere, jer ćete samo istinsko vjerovanje u Boga jedinoga i dobra djela dovesti do sreće, spasa i uspjeha.

Kako ćemo obnoviti našu oronulu privredu

Naš privredni trgovački i obrtnički svijet živi u vrlo teškim materijalnim prilikama. Trgovina i zanati u našim gradovima su spali upravo na mizerno stanje. Nekadanja naša čaršija, naš trgovački i zanatlijski svijet bio je glavni stožer našeg cjelokupnog narodnog i društvenog života. Na ovom dijelu našeg elementa počivale su sve akcije, kojima je bila svrha da održe i očuvaju zajednicu. To je bio svijet koji je svojom otvorenom i darežljivom rukom društvenu bijedu ublažavao i vazda bio spreman da doprinese svoj obol za opće zajedničke interese. To je bio nepresahnjivi izvor koji je vazda nevoljnu dao i pomogao ga.

Prvih godina poslije rata privredna konjuktura je bila dobra. Zbog velikog prometa dobara da bi se nadoknadili veliki gubici i nakupile potrebne rezerve, svakome je bilo moguće bez kakve veće spreme i većih kapitala, da dođe do dobre zarade, ako je samo imalo htio raditi i privređivati. Ali je ta konjuktura na privrednom polju malo po malo počela nestajati i počela se pojavljivati avet česatluka ili krize, što je redovna pojava u privrednom svijetu nakon perioda abnormalnog privrednog prosperiteta, koji je redovno dolazio u privrednom svijetu nakon velikih ili svjetskih ratovo. Ta kriza se počela osjećati još od godine 1925., ali je umjetno pokrivana od strane velikog kapitala, dok nije u godini 1929. svom velikom snagom izbila nakon velikih finansijskih krahova u Americi, koji su odjeknuli u čitavom svijetu i donijeli period privredno ekonomskih trzavica, koji su urodili općim nepovjerenjem u privrednom svijetu i još više zaoštrili potajni ekonomski rat. To je sve imalo i jakog odjeka na našu zemlju, izvoz je počeo opadati, industrijska djelatnost je smanjena, naročito u industrijama koje su najvećim dijelom proizvodile za izvoz, radna snaga je ostala neuposlena, a kao nužna posljedica toga je opadanje kupovne snage širokih narodnih slojeva.

Ove teške posljedice krize su najteže pogodile neorganizovani privredni svijet; male trgovce i sitne samostalne zanatlije. Domaća industrija u koliko ova radi sa čistim narodnim kapitalom, ipak je dobro prosperirala, jer je uživala velike povlastice, ali je fatalna činjenica da je naša industrija dobrim dijelom pokrivena nacionalnim plaštem, dok obično čitavu korist i glavni dio prihoda te industrije ide ili u džepove stranaca, koji našu narodnu muku odnose, ili u džepove nenarodnih elemenata, kojima je vrlo malo stalo do dobra i napretka ove zemlje. Industrijska poduzeća, koja su najvećim dijelom podignuta u vidu akcionarskih društava, mogla su lako da se razviju i napreduju, jer im je poresko zakonodavstvo omogućivalo da spekulativnim mjerama prikriju pravo stanje svoga poslovanja i da plaćaju srazmjerno vrlo mali porez nanoseći štetu državnoj blagajni. Takav je slučaj i sa veletrgovinom, koja je zgodno umjela izigrati poresko zakonodavstvo i koristiti se odnosnim propisima o akcionarskim društvima. Imamo primjera u Sarajevu, gdje su pijavice našeg narodnog organizma znale na savršen način organizovanjem kojekakvih akcionarskih društava oštetiti držav. blagajnu i sa milionskim prihodima platiti poreza koliko jedan srednji trgovac ili obrtnik.

Naš trgovački i obrtnički svijet je teško pogođen ovom strašnom aveti. Zbog svjetskog finansijskog loma i općeg nepovjerenja koje je u čitavom svijetu nastupilo u našem privrednom životu su nastale nesnosne prilike za naš nacionalni privredni svijet. Naročito su te teškoće velike u krajevima Bosne i Hercegovine, gdje je skoro čitav taj privredni život skoncentrisan u rukama nenarodnih elemenata i tuđinaca. Naš privrednik, koji osjeća za ovu zemlju i koji je sinovski voli, on za tu svoju rodnu grudu i narodnu svoju državu sve daje i žrtvuje. Snosi najteže privredne terete plaćajući velike poreze, dok oni koji u tom privrednom životu najviše koriste, državi najmanje daju s obzirom na privredne uspjehe svoga rada.

Rekli smo da je ta kriza najviše pogodila naš sitni privredni svijet, koji se vrlo teško snalazi, jer oskudijeva sa kapitalom i teško do njega dolazi. Industrija, koja se ipak kod nas razvija pod povoljnim finansijskim okolnostima, svojim proizvodima konkuriše našeg malog obrtnika, bacajući na tržište jeftinu robu, koja kvalitetom svakako ne odgovara produktima sitnog obrta. Kako je kupovna snaga potrošača opala, pojmljivo je, da će oni radije uzimati jeftiniju robu, pa makar ona bila i slabija. U trgovini također vidimo jednu abnormalnu pojavu. Naši trgovci mora da rade sa vrlo malom i neznatnom dobiti, koja ne može ni u kojem slučaju da im osigura i onaj najmanji minimum, a o tome da bi iz tog svog poslovanja mogli obezbijediti sebi pristojan i udoban život, o tom ne može biti ni govora. Onaj veliki dio koristi iz trgovačkog poslovanja ide u džepove raznih posrednika preko koga taj naš trgovac dobiva robu. Osim toga, kako je i kreditna sposobnost našeg trgovačkog svijeta opala, a kako nemaju svojih kreditnih ustanova, to situaciju još i pogoršava.

Nastaje pitanje, kako da se ovom zlu stane na put i da se naša narodna privreda obnovi, a naročito naš sitniji trgovački i zanatlijski stalež da se privredno pridigne i ojača. Svi ćemo se složiti da je to teško izvesti, ali ako se zadubimo u samu stvar i proučimo je, ipak ćemo vidjeti da to nije nesavladivo, ako se kod naših privrednika nađe samo razumijevanja za stvar i privredne solidarnosti. Danas vidimo da pojedinac rijetko polučuje znatnije uspjehe u privrednom životu. Privredni individualizam se može razviti i napredovati u normalnim ekonomskim i finansijskim prilikama, kad u svim granama društvenog života vlada puno povjerenje. Ali u ovakovim teškim ekonomskim i finansijskim prilikama gdje u čitavom svijetu bjesni potajni ekonomski rat, pri vredni individualizam u masama nema nikakvog izgleda na uspjeh. Privredne teškoće današnjice se mogu savladati samo na zadružnoj bazi. Jedan konkretan primjer. U Sarajevu danas imamo velik broj cipelarskih obrtnika, koji žive najvećim dijelom

u mizernim materijalnim prilikama, a tako i u provinciji. Prodavaonice raznih fabrika, koje proizvode obuću, tuku obrtnički stalež do struke i ne daju mu da dođe do pristojnog hljeba. Ova cipelarska industrija je kod nas tuđinskog porijekla, ili je kako se to popularno kaže »nacionalizovana«. Istina, moramo priznati da i tu ima nešto naše radne snage, koja pokupi mrvice, dok tuđin ili nenarodni elemenat odnese velike komade. Ovi zanatlije bi na zadružnoj bazi mogli da taj svoj posao povedu. Tu ne trebaju veliki kapitali ni velike investicije. Za prvo doba sa nekoliko strojeva bi se moglo otpočeti sa poslom. Razumije se treba vješto čitavu organizaciju provesti i postaviti je na solidne temelje. Tu bi režijski troškovi mogli biti svedeni na minimum, a zarada zadrugara bi mogla pristojno da obezbijedi život njemu i njegovoj porodici. Tu bi naši ljudi našli uposlenja, potrošačke mase bi se lako privikle da kupuju solidnu i dobru robu koja bi konkurirala fabričkim proizvodima. Nužna posljedica toga bi bila i razvijanje domaće industrije kožarstva i t. d. Dokle mnogima se to može učiniti malo i fantastično, ali za čovjeka sa realnim pogledima na privredno poslovanje ovo ne može biti ništa neizvedivo. Kod toga se mora samo jedno osigurati: solidnost svih zadrugara i međusobno povjerenje, a onda solidnost u poslu i ljubav prema poslu. Na ovoj bazi se može organizovati i čitava naše zanatljska radinost svih struka i ovo su bezuvjetno najbolje mogućnosti da se naš obrtnički stalež razvije i osigura svoju budućnost.

Da bacimo pogled na našu trgovinu i njeizne uspjehe i neuspjehe. Zbog teškoća na kreditnom tržištu naš trgovac vrlo teško uspijeva, a vlastiti kapitali su neznatni. To poskupljuje robu i trgovac je teško iz prve ruke dobiva. Provizije raznih posrednika zaradu trgovaca obaraju i svode na minimum. Rijetki su naši trgovci, koji neposredno sa producentima stoje u poslovnim vezama. I ako bi trgovac bio jedini posrednik između proizvođača i potrošača, danas u trgovačkom svijetu vlada anomalija, da često jedan produkat dok dođe do potrošača, prođe kroz ruke nekolicine posrednika. Tim se oštećuju potrošači, solidan trgovac dolazi u nezgodan položaj, jer nelojalna konkurencija često bez skrupula i svirepo ruši čestite trgovce, koji vrše samo svoju posredničku ulogu. Naši trgovci se moraju riješiti toga i moraju povesti više računa i o svojim interesima, a i o interesima potrošača, koje solidan trgovac mora zaštititi. Zato trgovci moraju nastojati da zasnivajući svoj rad na zadružnoj bazi omoguće što intenzivniju izmjenu dobara dolazeći neposredno u dodir sa proizvođačima, da tako dođu do jeftinije robe i učine koristi više i sebi i potrošaču. Za ovakav jedan posao na zadružnoj bazi gdje bi svi trgovci neposredno namirivali svoje potrebe, potrebno je više moralne snage nego finansijskih sredstava. Tu leže velike mogućnosti za razvitak poslova, te da se tako naša narodna privreda ojača i emancipuje stranih elemenata.

Zato naše trgovce i uopće sve naše privrednike čeka jedan veliki zadatak, koga oni u općem narodnom interesu moraju svakako učiniti. U njima samima leži mogućnost da ove teške prilike poprave i da prionu svojski poslu, kako bi tu tešku moru savladali. Među našim privrednicima ima spremnih i agilnih ljudi, koji bi ovakove poslove umjeli dobro organizirati i zato je njihova dužnost, da u tom pravcu poduzmu sve što je potrebno da se učini. Razvijanje privrednog života treba da bude svestrano i da svima donese koristi. Zato bi trebalo među nama da se počne sa osnivanjem i raznih industrijskih preduzeća, kako je to u prošlom broju našega lista istakao agilni privredni radnik g. Ahmed Mešinović u svom članku: Sudjelovanje muslimana u industriji. Čitav taj rad na privrednom području trebalo bi komulirati i naši trgovci bi morali pristupiti osnivanju raznih industrijskih poduzeća, kako bi naša radna snaga mogla biti uposlena i tim njena kupovna moć podignuta. To bi urodilo dobrim plodovima na sve strane, a trgovci bi bezuvjetno od toga imali više koristi, nego što sad skrštenih ruku stoje i bezpomoćno gledaju, a kasnije uspjesi bi im učinili veliku zadovoljštinu i u moralnom i materijalnom pogledu.

Ovo nekoliko misli nabačeno je u cilju da naš privredni svijet počne ozbiljnije misliti o ovoj teškoj privrednoj situaciji i da za vremena tome potraži lijeka, jer ga još može sa dobrom voljom i pregalačkim radom naći, samo treba da se nađe potpune solidarnosti i ljubavi prema poslu. »Islamski Glas« kao javna govornica svih nas otvara svoje stupce svakom iskrenom rodoljubu, da se ova pitanja, koja su temelj našeg ekonomskog preporoda stručno rasprave i da se tako mogne pristupiti stvarnom poslu. Svi koji imaju smisla zato i koji vole svoj narod dužni su da u ovom pravcu doprinesu svoj obol.

Penzionisanje šeriatskih sudija

Ukazom Kraljevskih Namjesnika penzionisani su ovih dana šeriatske sudije gg. Hilmi ef. Hatibović, Hafiz Abdullah Ajni ef. Bušatlić, Mehmed Ali ef. Ćerimović i Ibrahim ef. Lemeš.

Hilmija Hatibović rodio se je u godini 1870. u Jezeru kod Jajca od oca Hafiz Smail ef. i majke Tenzile. Početne nauke pohađao je u mektebu u Glamoču i medresu u Cazinu, gdje mu je otac kao kadija služio.

U petnaestoj godini svojoj (1885.) otišao je na nauke u Carigrad, gdje je pohađao redovno predavanje u Sultan Fatihovoj džamiji.

U godini 1889. stupio je šeriatsku sudačku školu u Sarajevu, koju je svršio s odličnim uspjehom.

1. januara 1895. godine bude postavljen za pripravnika šeriatskog suda u Mostaru, a u godini 1897. naimenovan je šeriatskim sudijom u istom mjestu, a u polovini godine premješten je u istom svojstvu šeriatskom sudu u Sarajevu.

U istom svojstvu zastupao je u tri maha kao supstitut 8 godina, dok nije u godini 1927. naimenovan vrhovnim šeriatskim sudijom.

Kada je autonomni statut stupio na snagu, bio je izabran za predsjednika Vakufsko-mearifskog povjerenstva u Sarajevu i za pretsjednika Ilmijanske kurije od koje je bio izabran kao kandidat za Reis-ul-ulemu na trećem mjestu. Kao pretsjednik povjerenstva ostao je do godine 1918.

Bio je i pretsjednik »Gajreta«.

Odlikovan je Ordenom Belog Orla 5. reda i Jugoslavenskom Krunom 4. reda.

Hafiz Abdulah Ajni ef. Bušatlić rođen je 1871 godine u Vlasenici. Otac mu je bio rodom iz Skadra a potomak je stare porodice Bušatlija koja vuče lozu od zetskih knezova Crnojevića. Bušatlić je god. 1891. prešao iz Gazine medrese u Šeriatsku sudačku školu, koju je 1896. s odličnim uspjehom svršio te je iste godine postavljen za šeriatskog vježbenika u Brčkom. Godine 1898. premješten je u Mostar, a koncem 1899. postavljen je za šeriatskog sudiju u Sanskom Mostu. G. 1904. premješten je u Sarajevu, a 1909. iz Sarajeva u Foču, godine 1911. bude postavljen za ekonoma šeriatske sudačke škole koju je dužnost vršio do kraja g. 1913. kada se vratio šeriatskom sudu u Sarajevu. 1929. postavljen je za vrhovnog šeriatskog sudiju.

G. Bušatlić je jedan od onih rijetkih šerijatskih sudija, koji se na svakom polju javne radinosti isticao. Kao publicista saradivao je u »Vatanu«, »Rehberu«, »Bošnjaku«, pa i u poznatoj Supilovoj »Crvenoj Hrvatskoj«. Dalje je bio saradnik »Behara«, »Gajreta«, »Novog Behara«, zagrebačkog pravničkog lista »Mjesečnik«, beogradskog »Arhiva«, a surađivao je u »Islamskom Svijetu« i »Glasniku IVZ.« Osim ovoga publicističkog rada radio je mnogo na šeriatskoj pravnoj stručnoj literaturi, te je napisao dobro djelo iz oblasti porodičnog i nasljednog prava pod imenom »Porodično i nasljedno pravo muslimana«, te »Šeriatsko-sudski postupnik«. Kako se vidi naučni i publicistički rad g. Bušatlića bio je velik i obilan. Osim toga g. Bušatlić je posvećivao veliku pažnju i društvenom životu nas muslimana, pa ga vidimo na suradnji u svim našim kulturnim i humanim društvima, a u provincijskim mjestima gdje je služio kao šeriatski sudija bio je duša svakog kulturnog i društvenog pokreta.

Odlikovan je ordenom Sv. Save IV. stepena i Jugoslavenskom zvijezdom IV. stepena.

Mehmed Ali ef. Ćerimović potomak je jedne stare i ugledne muslimanske porodice.

Njegov pradjed je Abdul Kerim. Umro je 1915. godine po kome se i njegova porodica prozvala Ćerimovići. G. Ćerimović rodio se 22. aprila 1873. godine u Ljubuškom a 1891. došao je u Sarajevo gdje je na šeriatskoj sudačkoj školi nastavio svoje nauke. Godine 1896. po završetku nauka bude postavljen za šeriatskog vježbenika kod sreskog šeriatskog suda u Mostaru. U god. 1898. bio je premješten u Bileću, a u novembru 1901 imenovan je šeriatskim sudijom i premješten u Ljubinje. Dalje je služio u Bijeljini i Travniku. Krajem 1926. godine bude iz Travnika premješten sreskom šeriatskom sudu u Sarajevo, kod kojega je službovao sve do svoga penzionisanja.

G. Ćerimović se posljednjih godina istakao pišući stručne članke i rasprave iz područja šeriatskog prava, te je u tim svojim raspravama pokazivao svoje veliko praktično znanje i spremu. Saradivao je u »Islamskom Svijetu«, »Novom Beharu« i »Glasniku IVZ.«.

Pojedine njegove publikacije štampane su u posebna djela kao »Pitanje određivanja regulisanja islamskih vjeskih praznika« a ovih dana izašla je njegova knjiga o Vakufu »Šerijatsko vakufsko pravo« koja je preštampana iz »Glasnika IVZ.«

G. Ćerimović je odlikovan ordenom Sv. Save IV. stepena.

Ibrahim ef. Lemeš svršio je šeriatsku sudačku školu u godini 1893. te je kao šeriatski sudija službovao u Banjoj Luci, Gračanici, Čajniču, Rogatici, Višegradu, Mostaru i konačno kod šeriatskog suda u Sarajevu kao starješina suda, sa koga je položaja penzionisan.

Pošaljite pretplatu!

PODLISTAK:

Kur'an

(Nastavak.)

Kur'an je sačuvan i od najneznatnijih tekstovnih promjena.

Ima izvjesnih smutljivaca, koji bez ikakve znanstvene podloge kažu da se Kur'an nije mogao sačuvati u svojoj potpunoj čistoći, kako je objavljen jer to što su ljudi u različitim dijalektima arapskog jezika različito čitali i učili Kur'anski tekst moglo je biti uzrokom da su neke riječi dodate Kur'anskom izvornom tekstu, ili su oduzete. Ovo su sumnje koje su se jedino mogle pojaviti u mašti pojedinaca, koji su skloni da istinu zanijeću.

Rekli smo, da je Božji Poslanik imao više od deset svojih naročitih pisara koji su pisali kur'ansku objavu onako kako im je On govorio. Nadalje sam Alejhisselam je na pamet i u Svome srcu držao čitav Kur'an, a s njim zajedno su ga ..... pamet bili naučili-desetine Njegovih drugova. Kur'an su stalno učili klanjajući i kad god bi se posvećivali pobožnosti u kojem bilo pravcu. Raspravljali su o kur'anskim ajetima kad bi rješavali razne svoje vjerske ili društvene poslove. Kod ovakog stanja stvari može li se uopće misliti da je u Kur'anu mogla nastati makar i najmanje promjena, kad su svi posvećivali njegovoj čistoći ovako veliku pažnju.

Kur'an nije bio sakriven ili čuvan u rukama izvjesnih pojedinaca ili grupa kao što je to slučaj sa ranijim knjigama, pa da bi se moglo misliti, da je to hotimično ili nehotice moglo doći do iskrivljavanja i mijenjanja teksta ili sadržaja. Kur'an je bio u rukama svih muslimana i bilo im je naređeno da pobožnosti vrše učenjem Kur'ana i da se po njemu vladaju i postupaju. Kako se onda može pretpostaviti da se moglo desiti neko iskrivljavanje ili ispravljanje, a da o tome svijet ne bi znao kad ga je prisvojio kao svoj osnovni zakon u svim svojim vjerskim, svjetskim i društvenim pitanjima.

Zar se može i misliti da je u Kur'anu došlo do kakvih ispravaka i izmjena kad o tom nemamo nikakvih vijesti, a znamo da su se drugovi Božijeg Poslanika natjecali iznoseći pojedine riječi i izreke Božjeg Poslanika i razne sitnije i neznatnije stvari koje su imale neke veze sa vjerom. Može li se pretpostaviti, da bi se ovako jedna krupna stvar mogla dogoditi, a da drugovi Alejhisselamovi ne bi digli glavu kad znamo koliku su pažnju posvećivali samome Kur'anu.

Kur'an je sabran i popisan za vrijeme Božjeg Poslanika a kasnije i za vlade prvog kalife Ebu-Bekira. Osim toga mnogi su kur'ansku objavu sakupili i napisali u jednu jedinstvenu zbirku i iz tih njihovih knjiga učili po svojim kućama. Pošto je konačno halifa Osman iz Ebu-Bekirova Mushafa ili Kur'ana prepisao poznata četiri primjerka i uputio ih u razne krajeve države da se iz tih autentičnih primjeraka prepisuje, nebrojeni prepisivači i hafizi su ljubomorno čuvali da se nijedno slovo ne iskrivi. Kad znamo, da se sa ovolikom točnošću radilo i pazilo da se ni najmanje slovo ni oduzelo ni dodalo, kako se onda može pretpostaviti, da bi se u Kur'an mogla uvući i najmanja pogreška.

Poznata je činjenica koliko su muslimani posvećivali pažnje u istraživanju pravih i autentičnih hadisa (izreka Božjeg Poslanika). Oni su u tom kritičkom ispitivanju točnosti pojedinih hadisa bili toliko pedantni, da je tolikoj točnosti i tako velikoj kritičkoj sposobnosti nemoguće naći primjera u kulturnoj historiji svijeta. Ljudi su počeli još za života Božjeg poslanika da pojedine stvari pripisuju Božjem Poslaniku, za to je On bio prisiljen da kaže slijedeće riječi: »Ko hotimično nešto meni lažno pripiše, neka sebi pripravi mjesto u paklu«. Ovu izreku On nije rekao samo jedamput, nego je često ponavljao naročito strogo pazeći da objava božanska bude potpuno tačno napisana.

Islam je tražio od svakoga ko bi nešto rekao, vjerovao, ili tvrdio da za to donese dokaze. Kritički duh je bio toliko razvijen da se nije ništa primalo što se nebi potpuno ispitalo i sravnilo sa zdravim razumom. U sakupljanju hadisa muslimani su slijedili jedan pravac koji je postao poslovičan obzirom na ustanovljavanje i najsitnijih detalja, kojima se dolazilo do prave istine. Bilo je ljudi koji su na devi putovali iz Medine do vrha Sirije i u daleke krajeve Transoksanije da bi čuli jedan autentičan hadis od jednog ravije hadisa (pripovjedača) za koga se utvrdilo da su njegovi hadisi izvorni i točni. Često su se ovaki ljudi sa ovih dalekih putovanja vraćali neobavljena posla, jer svojim oštrim kritičkim ispitivanjima bi ustanovili da taj hadis nije autentičan, pa bi ga proglasili slabim ili patvorenim.

Ko želi da sazna sve interesantnosti u ovom pravcu neka proučava načine i puteve, koje su slijedili veliki sakupljači hadisa, kao što su Malik Ahmed-bin-Hanbel, Buharija, Muslim i drugi. Ustanoviće da su ovi autoriteti bili tako veliki kritički duhovi da im nema ravnih ni u današnjem dvadesetom vijeku. Ovi veliki kritički autoriteti na polju sabiranja hadisa proglasili su samo sedamnaest hadisa između milijona tih hadisa kao potpuno točne i autentične, dok su sve ostale podijelili u razne grupe kao: valjani, dobri, prihvatljivi, slabi, patvoreni i t. d. Ovako slično ne možemo naći ni u jednoj historiji vjere, da se je izvorima vjere posvećivala ovako velika pažnja.

(Nastavit će se.)

IZ ISLAMSKOG SVIJETA:

Muslimani i Abesinija

— Stav islamskog svijeta prema abesinsko-talijanskom sukobu. —

Somali i Damakil u Abesiniji ispovijedaju islamsku vjeru i stoje u tijesnim vezama sa inovjercima što su dokazali tim kad su na poticanje svoga imama uzeli učešća na kršćanskoj službi Božjoj u Adis Abebi. To je jedinstveni slučaj, što se je dogodio u vjerskom životu abesinskih muslimana.

Kao što među muslimanima Abesinije tako isto i u cijelom islamskom svijetu vladaju velike simpatije za ovu zemlju jer ona ima sa Islamom jednu historijsku vezu, koja je više puta dolazila do izražaja.

Iz straha od te veze nastoji Italija kako bi sebi privukla simpatije muslimana Egipta i Arabije, što je kako piše londonski »Morning Post« izazvalo u islamskoj štampi oštar napadaj na talijanske spletke.

Egipatska vlada zastupa, kako se to drukčije od nje nije moglo ni očekivati, stav Velike Britanije što se jasno vidi iz izjave ministra pretsjednika Teufik Nesim paše: »Egipatska vlada uzeti će isti stav kao što i Engleska.« Inače ćemo se zaustaviti kod volje egipatskog naroda i egipatskih nacionalista, koji su razvili veliku propagandu za Abesiniju a protiv Italije U Kairu je osnovan poseban odbor, kojemu je cilj potpomagati Abesiniju na svaki način.

»Društvo mladih egipatskih ljudi« postavilo je sebi za zadaću da budi i razvija simpatije i naklonosti egipatskog naroda prema Abesiniji. Na jednom zboru koga je ovo društvo sazvalo učestvovali su ne samo zastupnici naroda nego također i visoki činovnici i dostojanstvenici zemlje, između ostaloga i jedan ministar, jedan od članova kraljevske vlade i izaslanik najveće egipatske stranke Vefd. Tu su izjavili, da će zajednički potpomagati Abesiniju. Za to je osnovan poseban odbor i za pretsjednika toga odbora izabran je član kraljevske kuće princ Ismail Davud. Četiri hiljade egipatskih dobrovoljaca, među njima i jedan veliki broj oficira svih činova stavili su se na raspolaganje caru od Abesinije. Egipatski trgovci izjavili su Abesiniji da će joj ustupiti svoju robu po istoj cijeni, koliko njih stoji.

Sličan se utisak dobiva i iz događaja u Arabiji, kolijevci Islama. Emir Abdulah od Transjordanije izrazio je svoje simpatije prema Abesiniji. Sirija je — kako tvrdi arapska štampa — sakupila veliki prilog za pomoć Abesiniji. Nešto drukčija stoji ova stvar u velikoj Arabiji, državi Ibni Suuda. Arabija je kao rođena zemlja Božijeg poslanika Muhammeda a. s., već sa svojim historijskim značenjem usko vezana za Abesiniju. Još prije preko 1350. godina u prvim danima širenja Islama bijahu prvi muslimani u velikoj stisci i nevolji, zlostavljani od strane Kurejsevića, koji su ih iz vlastite zemlje progonili. U tim teškim danima sklonila se jedna grupa ovih prvih muslimana u Abesiniju i tamo našla zaštite kod abesinskog vladara Negusa. Oni su mogli mirno u njegovoj zemlji stanovati i bez ikakvih smetnja svoj vjerski kult izvršavati. Kad su Kurejševići zatražili od Negusa da im se izruče bjegunci i zato mu uputili naročitu delegaciju sa skupocjenim darovima, on ih je odbio pa su se morali neopravljena posla vratiti u Arabiju. Ovaj historijski događaj je glavni uzrok radi koga su muslimani cijelog svijeta vezani za Abesiniju. Od toga kroz sva vremena osjećali su muslimani čitavoga svijeta iskrene simpatije prema ovoj zemlji. Muhamed Alejhisselam izrazio se je vrlo pohvalno o Abesiniji radi njenog gostoprimstva i zadužio muslimane cijeloga svijeta svih vremena da nikada ne navaljuju na Abesiniju; pak ako se ova zemlja nađe u kakvoj neprilici ili stisci da joj u svakom slučaju pruže svoju pomoć. Radi toga nisu muslimani nikada u Abesiniju mačem provalili, premda su za to i u slavna vremena islamskog gospodstva i moći imali mnogo zgodnih momenata da su je mogli na vrlo lak način osvojili. Kako su muslimani svijesni te velike i svete oporuke Muhamedove a. s. dokazom je njihova izdašna pomoć i iskrene simpatije u današnjim teškim danima.

Iz ove historijske činjenice izvodi časopis »Camindar« u Lahori u Indiji po jednom svom dopisniku, koji se nedavno nalazio kod Abesinskog cara i kralja Arabije. Negus je poslao 20. jula 1934. godine jedno carsko pismo Ibni Suudu u kome mu izražava svoje želje da se održi najveće prijateljstvo među objema državama. Ibni Suud je na to odgovorio: »Vaše carsko pismo nas je veoma obradovalo i nanovo utvrdilo naše staro prijateljstvo. Drago nam je što će se trajno sačuvati prijateljstvo među objema zemljama: Arabijom i Abesinijom«.

Stav Turske ne treba naročito naglašavati jer su njeni prijateljski odnosi prama Abesiniji dovoljno poznati. Turski general Mehmed Vehib paša slavni branitelj Galipolja u svjetskom ratu otišao je u službu Negusu, koji mu je povjerio jednu važnu vojnu poziciju u Južnoj Abesiniji i ovaj je otputovao prema Ualualu. Turska je u Italiji naručila dva velika trgovačka broda i kako su joj potrebni veliki trgovački parobrodi, ponudila je Turskoj dvostruku otkupninu, ali je to Turska kategorički odbila.

Treba naročito istaknuti zajedničku solidarnost Indije, koja danas broji preko 80 milijuna muslimanskog stanovništva. Mahatma Gandhi premda nije musliman ipak je sakupio ogromnu svotu novaca za Abesiniju. Sva islamska štampa u Indiji kao i svi bogatiji muslimani poslali su caru od Abesinije svoju pomoć.

Na 17. jula donijela je revija »Uleman« u Delhiu raspravu u kojoj Muhamedovim (a. s.) riječima potsjeća muslimane na onaj teški momenat kad ih je Abesinija zaštitila i izvodi da muslimani moraju biti svaki čas pripremni pružiti Abesiniji pomoć ako se ova nađe u nevolji, budući su Abesinci štitili muslimane od prvog dana razvitka Islima »Muslimani u Abesiniji živjeli su u miru i zadovoljstvu i imali su ista prava kao i domaći« — piše taj list.

Jedna druga revija »Dailh Zanindar« donijela je na 6. augusta jednu veću raspravu od nekog Sejjid Abbersi-a u kojoj među ostalim veli: »Muslimani Indije moraju biti pripravni bojkotirati talijansku robu«.

Cijela indijska štampa nastoji kako bi što više pobudila među indijskim muslimanima interesovanje za Abesiniju. Tako nedavno piše revija »Gimal« u Bombaju, da se sa raznih strana širi propaganda da bi trebalo spasiti muslimane u Abesiniji. Međutim jedno pismo nekog indijskog muslimana, koji 25 godina živi u Abesiniji dokazalo je potpuno protivno. U tom pismu se kaže da muslimani neće dati na sebe utjecati, nego će i dalje zadržati svoje dobronamjerno mišljenje prama cijelom Abesinskom narodu.

U Abesiniji danas živi pet do šest milijona vjernih pristaša Islama, kako to izvješćuje berlinski »Deutsche Allgemeine Zeitung« od 19. septembra. U maju 1924. godine donio je pariški »Tan« statistiku Abesinskog pučanstva i tvrdi da se tada od 7 do 8 milijona ukupnog stanovništva Abesinije, tri milijona ispovijedalo Islam. Neki su listovi donijeli da je tada u Abesiniji bilo sedam milijona muslimana. Ovo će svakako biti pretjerano.

Kako javlja kairski »El-Belag« primio je Negus na 17. aprila u svoju audijenciju jednu deputaciju abesinskih muslimana pod vodstvom muftije Seid Ebu Idrisa, koja je položila prisegu vjernosti. Po pisanju kairskog tjednika »El-Feth« poklonili su abesinsko muslimanski prvaci velike darove u novcu i naravi Negusu i time dokazali svoj istinski patriotizam. Car je taj veliki poklon muslimanskih patriota primio sa zahvalnošću. Čini se da je ovaj dar uslijedio iz zahvalnosti caru koji je nekoliko dana prije podijelio zlatne medalje sedamdesetpetorici muslimanskih omladinaca i povjerio im visoke položaje u upravi.

Učestvovanje muslimana na kršćanskoj službi Božijoj u Adis Abebi pokazalo je da konfesionalne razlike u Abesiniji — u današnjim sudbonosnim časovima neće igrati nikakve uloge. U cijelom islamskom svijetu pokazuju se silne simpatije za Abesiniju.

TDž.

Širenje Islama u Čehoslovačkoj rebublici

Osnovana je islamska vjerska općina. — Dvadeset ljudi, žena i djece prešli na Islam.

Čehoslovačka republika nastala je iz jednog dijela bivše austro-ugarske monarhije, koji je potpuno nezavisan bio. Tada vjerojatno nije niko ni slutio da na teritoriju te nove republike žive također muslimani.

Bivša monarhija, koja je brojila zo svoje podanike mnoge sljedbenike Islama bila je donekle toleratna država, pa je vlast polagala dosta pažnje da se zaštiti vjerska sloboda svih vjeroispovijesti, pa je ta sloboda data i Islamu.

Pri postanku Čehoslovačke republike, koja je primila zakone bivše monarhije, došao je Islam ponešto u zaborav, premda je na teritoriju nove republike živjelo vrlo mnogo muslimana. Oni su se bili tako otuđili od Islama, da nisu imali nikakve duhovne veze sa svojom vjerskom braćom iz Poljske i Jugoslavije, nego se potpuno predali novim prilikama.

Svaki je musliman mislio da je on jedini pripadnik svoje vjere koji živi u Čehoslovačkoj republici.

Muslimani su sklapali brakove sa inovjerkama koje bi u najviše slučajeva uzele na ruku svoga muža i stoga se vrlo često događalo da su se djeca iz takog braka odgajala u duhu vjere koju je ispovijedala majka. Također i službeno postala bi ta djeca pripadnici druge vjere, jer do Islama nijesu ništa držali.

Sama ta čudna slabost tih po imenu muslimana naprama njihovoj okolini dovela ih je u nezakonit položaj u Čehoslovačkoj republici. Islam je istina, bio od vlade priznata vjera ali je u zakonik unešen jedan dodatak koji kaže da u zemlji ne žive muslimani i da također u zemlji ne opstoji ni jedna muslimanska općina.

Rezultat nastojanja za uklanjanje tih nezdravih prilika bijaše konačno utemeljenje muslimanske vjerske općine u Čehoslovačkoj republici sa sjedištem u glavnom gradu Pragu. Općina je osnovana zajedničkim nastojanjem egipatskog generalnog konzula Abdul-Hamid el Baba bej-a i čehoslovačkog književnika Hadži Mohamed Abdallah Briteinsa.

Uspostava i organizacija vjerske općine koštala je vrlo mnogo truda jer kako smo spomenuli muslimani većinom nisu ni jedan drugog poznavali. Usprkos svemu tomu, prijavio se za člana »El-Ittih el-Islami« — kako je nazvana općina — tako velik broj vjerske braće kako uopće vodstvo nije moglo ni očekivati.

Premda je općina osnovana pod konac prošle godine, ipak je već na 2. februara 1935. god. izdalo ministarstvo za bogoštovlje i nastavnu uredbu, da se stavlja na snagu austro-ugarski zakon koji se odnosi na Islam i po kome se muslimanima priznaju ista prava kao i svim drugim vjerama.

Ove je godine po prvi puta zajednički proslavljen ramazanski Bajram. Imama je zastupao egipatski konzul Baba bej. Svečanost je počela molitvom, a zvršena sa zajedničkim ručkom. Čehoslovačka štampa isto tako češka i njemačka donijele su o toj svečanosti vrlo simpatične vijesti.

Slično je proslavljen i kurbanski Bajram; ovoj su proslavi bili pozvani i gosti iz nemuslimanskih krugova. I ova je svečanost vrlo dobro ispala i od Čehoslovačke štampe pozdravljena.

Nova godina prošla je također svečano. Tom prilikom održao je predavanje novi imam Salih Hadžiosmanović, jedan bosanski student, koji je apsolvirao šeriatsku gimnaziju u Sarajevu. On je govorio o temi: »Muhamedov život i poslanstvo«. Iza njega je održao predavanje H. M. Abdalah Brikcius o zadaći muslimanske vjerske općine u Čehoslovačkoj republici. Pri ovoj svečanosti bijahu također pored muslimana prisutni i mnogi gosti.

Misionarski rad »Ittihadul-Islama« te islamske vjerske općine u Čehoslovačkoj ima u početku dobar uspjeh i jednako napreduje željenom cilju. Ova općina ima jak upliv na muslimane koji u braku žive sa ženama drugih konfesija kao i na njihovu djecu i sa uspjehom ih okreće na pravi put. Tako je skoro pomoću Božijom uspjela i dvadeset novih lica, ljudi, žena i djece pridobiti za Islam.

Sada se nastoji oko otvorenja jedne male škole za vjersku obuku muslimanske djece. Općina je nažalost tako siromašna da nema ni jednih prostorija u kojima bi se moglo predavati. Sta više ona nema ni jednog potpunog primjerka Kur'ana, Kur'anski eksemplari koje općina posjeduje su oštećeni, jer muslimani koji su ih općini poklonili nosili su to musafe uza se i tako ih oštetili.

Muslimanska općina u Čehoslovačkoj trpi još jedno zlo. Mnogi rođeni muslimani došli su za vrijeme rata u Čehoslovačku republiku. Većina ih živi pod teškim prilikama, nezaposleni i bez životnih sredstava. Uz to imaju svoju fomiliju sa mnogo djece te im je nemoguće pomagati općinu. Ono malo bolje stojeće braće, daju sve što god mogu i otimaju se svim silama da se ne izgube.

Po berlinskoj »Moslemische Revue« Tdž.

O tridesetgodišnjici smrti

VELIKOG MISIRSKOG MUFTIJE I PREPORODITELJA ŠEJH MUHAMED ABDUHU.

Najsjajnija zvijezda na polju čiste i nepatvorene islamske nauke zadnjih decenija devetnaestog vijeka i prvih godina dvadesetog vijeka je po priznanju svih učenih krugova, veliki misirski učenjak, reformator i imam Šejh Muhammed Abduhu. To je učenjak koji je svojim velikim zaslugama zadužio ne samo Misir, nego nećemo pretjerati ako kažemo i čitav islamski svijet. To je veliki muž koji je svojom gigantskom voljom i svojim veliki sposobnostima udario temelje ispravnom shvatanju velikog islamskog učenja, navijestivši borbu crnoj reakciji, koja je islamskim narodima bila zavladala i dovela ih u letargično stanje u kome je bilo nestalo više smisla za one visoke kulturne tekovine Islama, sa kojima je u svojoj slavnoj prošlosti čitav svijet nadahnjavao i osvjetljavao. Ovaj veliki muž je posijao dobro sjeme, koje mora i u slaboj njivi dati dobar plod, pa makar taj plod brzo i ne došao. Učenici njegovi su nastavili djelo velikog učenjaka dublje orući plitko i slabo podoranu narodnu njivu, da je tako spreme za bolji i obliniji rod.

Veliki učenjak se rodio u Misiru šezdesetih godina trinaestog stoljeća po hidžretu u okrugu Buharje. Ocu mu bijaše ime Abduhu Hajrullah. Početne i srednje nauke je učio u gradu Taufi, a onda je nastavio studije pred velikim filozofom i pobornikom slobode i prosvjećivanja zarobljenih muslimanskih naroda, Džemaluddin Afganijom, koja je Abdulhamid bio prognao iz Turske u Misir. Muhamed Abduhu je bio najbolji učenik Afganijin, koji je od njega bio primio one slobodarske ideje i kasni-

Nastavak na 8 strani.

Potreba muslimanskih narodnih univerziteta

Vanjska tehnička strana Evrope silno je napredovala. Svuda vidite udobnost, sjaj i raskoš. Evropski duh troši svu svoju energiju na pronalascima novih vrsta oružja, kojim se ruši i oruža, kojim se ubija čovjek. Veliki se novac troši na materijalne najniže potrebe, a premalo se radi da se u narodu probude i učvrste plemeniti osjećaji i ojača volja za traženje istine i duhovne ljepote, za pravdu i dobrotu. Najmanje se snage troše, da se uzgoji čovjek, kome su duhovne nutarnje kulturne potrebe barem tolike koliko i vanjske. Istini treba pogledati u oči i kod samog našeg naroda, a specijalno muslimanskog elementa. On je u kulturnom pogledu veoma nazadan. To on treba, da zna, to mu treba kazati. Ko je jednom prošetao Evropom vidio je na svakom koraku, da nama nedostaje još mnogo i mnogo, što civilizovani narodi imaju, već odavna. U tom pogledu udobnije se živi, manje se pati od boleština, vijek je duži, a životne radosti veće.

A do nas samih stoji, da stignemo ove napredne narode u obrazovanosti i prosvjeti. Treba samo reći: Hoćemo. Eto. tu se otvara polje rada našim društvima: »Narodnoj Uzdanici«, »Gajretu« i drugima, da osnivaju Narodne univerzitete. Svrha je njihova, da u kulturnom i prosvjetnom pogledu poprave ono, što su burna vremena svjetskoga rata i nepravda učinili i porušili. Kao što se ljudi u zatvorenim prostorijama okupljaju, da čuju riječ prosvjetnu, kao što pojedinci okupljaju te ljude, da im uz ulaznice od dva dinara ili dobrovoljni prilog daju znanje, prosvjećuju um, blaže srce, tako mogu i naša muslimanska društva u kakovoj dvorani, u šumi, u polju — jednom riječi na svakom mjestu, da vrše ulogu prosvetitelja. Ja ću ovdje iznijeti svoje mišljenje i svih mojih mladih drugova, kako bi se ta predavanja najbolje udesila. Prije svega zamišljam narod u najširem smislu riječi — puk.

1. Odabiranje tema, koje narod zanimaju, bilo to sa zabavne ili naučne korisne strane.
2. Uz predavanja pokazivati ilustracije iz toga predmeta iz skioptikona, filma ili projekcije.
3. Udešavati tako, da predavanja ne traju dulje nego jedan sat.

Ove narodne univerzitete treba otvarati u gradovima i u selima našim. Mnogo ljudi ima na selu, koji teže za višim, ali su osamljeni. Muče se i traže pravi put. Na selu je, doduše, priroda, koja je knjiga nad knjigama, ali ne znaju ljudi iz nje čitati kako treba. Na selu je i život a život je najbolja škola, ali ljudi ne znaju njime se dovoljno koristiti. Naša društva neka uzmu za zadaću, da prosvjetom pokažu našem muslimanskom elementu put k sreći.

Predavanja i dobre riječi mogu biti napisana, i kao poslanice — raspisi, koji će imati glavnu zadaću, da zaoru brazdu u tlo narodnog vaspitanja, a na nju će se kasnije nasloniti druge. One neka budu kao iskra koja će dugo goriti kad ima dovoljno drva. Neka se ne pita, kada će se ovo uzorati, jer će iza današnjih radnika u ovim društvima doći oni, koji će prihvatiti taj plug i brazdu u njivi dorati. Dugi su narodni dani, a našem narodu eto tek zora sviće. Nova Kraljevska vlada na čelu sa g. dr. Stojadinovićem, a u kojoj je vođa nas muslimana g. dr. Mehmed Spaho sa svojim vjernim saradnikom g. dr. Šefkijom Behmenom prava je i prva narodna vlada, koja nas vodi sreći i napredku. Ona nam je pružila priliku, da možemo slobodnije disati i otvoreno reći istinu.

Naša spomenuta društva neka probude sve sposobnosti, koje u našim ljudima drijemaju.

Hamika Ajkić.

Rad odbora za gradnju džamije u Herceg-Novom

Men bena mesdžiden
jebtegi vežhellahi benellahu
lehu mislehu fil
dženeti. Muhamed. as.

(Ko sagradi džamiju u ime Božije
Bog će njemu sazidati istu takvu
u dženetu).

Važnost džamija za islamsku zajednicu svakome je muslimanu poznata. Ko poznaje historiju Islama, uočiće veliku ulogu džamija, tih svetih hramova u kojima se slavi svemogući Bog, u vjerskom i prosvjetnom životu mislimana. Džamije u prvim stoljećima služile su im u namjenjene im svrhe, kao i kulturni svjetionici gdje su muslimani crpili pouku i svjetlo kojim će biti rukovođeni kroz čitav privatni i javni život.

Mnogi muževi Islama i veliki dobrotvori sagradili su džamije i tako ovjekovječili svoje ime. Širenjem Islama u našim krajevima na svim stranama gdje su bili nastanjeni muslimani, sagradiše se džamije kao centri u kome su se na zajedničku molitvu sakupljali muslimana. Kada se je Islam raširio u nekim krajevima našeg primorja, sagradiše se veličanstvene džamije koje su ponosno stršile nekoliko vjekova dok ih ne uništi zub vremena, kada ih porušiše neprijatelji Islama. Tako u Herceg Novom bilo je više džamija, a Evlija Čelebija, najveći putopisac XVII. vijeka veli, da je u Novom za vrijeme osmanlijskog gospodstva bilo više džamija, koje kasnije Mlečani sravniše sa zemljom. Današnje dvije parohijalne crkve u Herceg Novom bile su džamije. Nakon što su Mlečani 1687. osvojili Herceg Novi, muslimana u tim krajevima kao stalnih stanovnika uopće nije bilo, dok se nijesu počeli naseljavati nazad 30 godina. Kroz to vrijeme islamska zajednica se je sve više množila tako, da danas u Boki Kotorskoj živi više stotina muslimana stalnih stanovnika i oko 1500 vojnika. Kao što se ni jedna naša islamska zajednica (džemat) ne može zamisliti bez džamije, logično proizlazi da je i našoj ehaliji u Boki Kotorskoj potrebna jedna džamija, koja bi bila žarište njihovog vjerskog i kulturnog života. Da bi se misao ostvarila, nazad dvije godine u Herceg Novom (28. januara 1933) osnovan je odbor i pokrenuta akcija za gradnju prve džamije na Jadranu. U odbor su ušla slijedeća gospoda: Ahmed ef. Muslibegović, imam-matičar i vjeroučitelj Šaćiraga i Adem Kusturica, te Asimaga Zejnilagić, trgovci; Huso Arnautović i O. Ibrahimhodžić,mornarski poručnik najugledniji predstavnici bokokotorskih muslimana. Odbornici su shvatili svoju časnu ali tešku ulogu i pored svih teškoća na koje je nailazio i radi te velike ekonomske krize, uspjeli su da uz pomoć svjesnih muslimana sakupe svotu od 70.234 dinara. Od ove svote potrošeno je za isplatu i popravak zgrade u kojoj se danas nalazi privremena džamija i za sabirnu akciju i u razne propagandističke svrhe 31.412 dinara. Ostatak se čuva na uložnoj knjižici poštanske štedionace u Herceg-Novom, kod upravnog odbora, zatim 10.000 dinara u Vakufskoj direkciji u Skoplju i na Prvoj hrvatskoj štedionici u Sarajevu 2000 dinara(Ostavština rahmetli Hajdar ef. Fazlagića). Svi rashodi i prihodi vode se točno zapisnički a sve moguće informacije u tom pogledu mogu se dobiti kod odbora u Herceg-Novom.

Ovdje se naročito mora istaknuti svijest mnogih islamskih gradova, a specijalno Zenice i Tuzle, koji su relativno najviše doprinijeli da bi se ostvarila plemenita zamisao o gradnji džamije u Herceg-Novom. U mnoga mjesta a specijalno u južnu Srbiju, poslati su sabirni arci i ciglice, ali nažalost do danas nijesu odboru dostavljeni, pa je za to dužnost svih onih, koji su se primili dužnosti da kupe priloge za gradnju džamije, molimo da nas obavijeste o svome radu i uspjehu. Vrijedno je istaknuti da su mnogi naši i siromašni ali susjedni imami bili svijetli primjeri, pomažući nas moralno i materijalno da se ostvari ova zamisao.

Sakupljena svota je nedovoljna da se podigne jedan reprezentativan i dostojan spomenik Islama na našem Jadranu. Treba još mnogo truda i žrtava, treba još mnogo islamske požrtvovnosti, samoprijegora i pravih islamskih žrtava, pa da se sagradi jedna veličanstvena džamija u Herceg-Novom.

Prije svega mora se istaknuti da odbor nesebično i neumorno radi, ali pored svega toga nailazi na poteškoće teže prirode. To je i jasno, ako uočimo u kakvoj sredini živi i kako se posmatra rad i polet mlade islamske zajednice na našem Jadranu. Trebalo bi povesti jednu opsežnu akciju među svim muslimanima naše domovine, da se svim mogućim srestvima pomogne odbor za gradnju džamije. Odbor namjerava izaslati jednog svog člana da proputuje sve krajeve naše države u kojima žive muslimani, da sakuplja dobrovoljne priloge u tu svrhu. To bi bilo jedino moguće ako bi gospodin ministar saobraća odobrio jednu besplatnu kartu na svim vozovima za jednog člana da proputuje našu državu. U tom smislu će glavni odbor i uputiti jednu molbu ministarstvu saobraćaja.

Da li će se zamisao o gradnji prve džamije na Jadranu ostvariti, zavisi od muslimana i njihove islamske svijesti.

Dužnost je sviju nas, a na to nas i Islam upućuje, da u ovakove plemenite svrhe utkamo sve naše stvaralačke snage, da za to pridonosimo moralne i materijalne žrtve. Naša je dužnost da omogućimo razvoj i napredak islamske zajednice na svim životnim pravcima, da u tu svrhu podižemo ustanove, koje će biti žarište i centar njezina napredka. Sagraditi jedan veličanstven islamski svjetionik, znači dati mogućnosti da svijetlo Islama svojim najvećim sjajem zasja nad valovima našeg plavog Jadrana. Gradnja prve džamije na našem Jadranu biće ogledalo naše sveislamske solidarnosti i islamske svijesti, ona će biti izraz naših stvaralačkih i pozitivnih snaga. Ukratko ona će mladim i kasnijim islamskim pokoljenjima služiti kao primjer kako se bori i pridonosi žrtva za ideale svoje vjere Islama i napredak islamske zajednice.

U to ime odboru želimo veliki uspjeh u plemenitom islamskom radu!

MSB.

Vazovi i hutbe u džamiji

Kairski »El-Feth« od 14. džumadel ahara ov. god. donosi jedan vrlo zanimljiv članak o vazovima (propovijedima) i hutbama po džamijama u kome izlaže savjete propovjednicima (vaizima) koje je izdalo ministarstvo vakufa u Egiptu. Članak ima općenitu vrijednost i radi toga mi iz istoga prenosimo nekoliko glavnih misli. Na početku članka veli se da je potrebno uložiti trud da predavanja budu vjerna i odgovarala temi. Svi imami i vaizi imaju se međusobno potpomagati da pridobiju i privole svijet da sluša njihova predavanja. Dužnost je džamijskih imama da posjetioce džamija, kad dolaze da klanjaju namaz, a naročito za vrijeme noćnih namaza upozore i obavijeste džema'atlije svih obližnjih susjednih džamija, gdje su i kada su zakazana predavanja da bi džematlije i imami požurili i prispjeli na predavanja. Predavač se ne smije ograničiti na samo učenje kur'anskih ajeta i hadisa, nego je potrebno da se rastumače u svome pravome značenju da bi se postignula prava svrha. Riječi izražene u svetlu Kur'ana i hadisa znaju biti smjernice u privatnom i javnom životu muslimana i islamske zajednice. Kur,anska ajeta i hadisi mogu biti lijek, koji će muslimane liječiti od društvenih bolesti, oni moraju da na ona zla koja podgrizaju temelje islamske zajednice, potisnu s pozornice savremenog života. Mora se poduzeti borba protiv alkoholnih pića i hazardnih igri kao i protiv svega onoga što ruši razum, moral, imetak i t. d. Borbu protiv ljudskog zla, alkohola, treba naročito podvući. Predavač se mora osvrnuti da upozori slušaoce na zle nauke i društvene loše pojave da se uklone iz islamske sredine kao: varka, krivo mjerenje, nepošteno izrabljivati tuđi imetak. iznevjeriti obećanje, kao i mnoge poroke koje su se uvriježile a narušavaju normalni razvitak zajednice u svim životnim pravcima. Kod suzbijanja duševnih i društvenih bolesti, mora se ubjedljivim dokazima podkrijepiti, a slušaoci moraju slušati i prisustvovati predavanjima i vazovima. Kod predavanja se mora uočiti sredina kojoj se predaje, a predavač se mora spustiti na nivo sredine kojoj predaje. Na vazovima i predavanjima se ne smije sijati smutnja i haos, nego se mora nastojati da dođe do što bolje solidarnosti, bratske sloge i ljubavi među slušaocima. Siromašnijim i bogatijim treba razvijati misli o međusobnoj slozi i ljubavi.

Vaiz neće vaziti malome radniku onako kao bogatašu, škrtici ni slabašnom kao što gospodaru i silniku. Prvi se moraju nukati da budu vjerni i odani, u poslu točni, iskreni i dobronamjerni i dobroželitelji, a drugi će se nukati da čine dobra i plemenita djela, da čuvaju svoj imetak i da budu ponizni.

Hutbe u džum'e treba da bude što više protkana savjetima i uputama. Klonuti se opetovanja kod učenja hutbe, da bi se iskoristilo vrijeme i upotrijebilo za vaz i predavanje.

Predavanje će biti iz raznih grana vjerskih znanosti- iz šeriatskog prava, hudore, moralke tefsira, hadisa i način života Božjeg poslanika, Muhameda a. s. Slušaocima će predavač na jasan način izložiti glavne smjernice svoje teme, da to postane njihova duševna sadržina i nakon predavanja. Upozoriće se, da podržaju bratske i prijateljske veze sa svojim susjedom, da ga ne smije omalovažavati, uznemirivati ni uhoditi te ispoljavati naprama njemu neprijateljstvo i mržnju. Ne smije jedan musliman odati tajnu, mora ga u tom razveseljavati. On opet ne smije ispoljavati veselja odnosno tugu, ako mu je brat musliman u tuzi odnosno u radosti.

Dužnost je hatibima, predavačima i profesorima da ulažu svoj istinski trud oko širenja bratske sloge i učvršćivanja islamskih veza kao i razvijanja svijesti do zamjernih visina o islamskoj solidarnosti kao i međusobnoj saradnji i potpomaganju. Svojim predavanjima treba da djeluju da kod svijeta iz sela potisnu zadjevice i mržnju, da iz njihovih srca iščupaju korist, mržnju, škrtost i neprijateljstvo, te duševne bolesti koje su kočnice svakome zdravom napretku. Uliti svijetu spoznaju o sveislamskom bratstvu i bratskom potpomaganju i islamskoj ljubavi kao i na ona plemenita svojstva, koja će uroditi korisnim plodovima za podizanje islamske zajednice. Predavanja treba protkati primjerima iz islamske historije da se uoče uzroci zbog kojih su muslimani osvajali, napredovali i ulazili kao pobjednici u životnu borbu. Iznositi primjere o sveislamskom bratstvu kako se je praktikovalo u prvim decenijima nakon pojave zore Islama. Iznositi veličanstvene primjere o sklapanju bratskih veza između muslimana koji se iseliše pred ruljom mekanskom u Medinu (muhadžira) i njihove braće u Medini (ensarije) i koji su im ukazivali pravu islamsku pomoć.

Predavač se ne smije udaljiti od slušaoca nego treba da ih svojim predavanjima pridobije i srca im zbliži. Svakako je potrebno kod predavanje se klonuti riječi, kojih svijet ne razumije i u opće naučne terminologije. Nije potrebno isticati razmimoilaženja u pojedinim pitanjima i u to trošiti čitavo vrijeme. Svrha jedne teme treba da bude jasna, da se njom otkloni jedna socijalna bolest kao: varka, krivo mjerenje, sve ono što narušava i zanosi pamet, kopanje grobova i t. d.

Jedna se tema mora obrađivati sve dotle, dok se ne postigne prava svrha predavanja. Dok se savjeti predavača ne usjeku u dušu slušaoca i dok on ne počne savjete primjenjivati u životu, nije potrebno prelaziti na drugu temu.

Teme se moraju obrađivati onako, kako to odgovara samoj sredini. Uopće aktuelne teme, koje zasijecaju u vjerski, kulturno-prosvjetni i moralni život muslimana, imaju prednost. One teme koje ne mogu djelovati na slušaoce kao i one teme koje nijesu od eminentne važnosti, nije potrebno iznositi.

Svrha vazova je da se svijet pouči o principima svoje vjere, da njima bude rukovođen kroz čitav život, da vazom upućuje na dobro i plemenito. Oni moraju potisnuti sva zla koja su se uvriježila u jednu sredinu. Vazovi treba da budu izraz blagosti

KROZ ŠEHER - SARAJEVO:

VAKTIJA
Redžeb 1354. (1935)

Broj dana	Dan	Oktober	Sunce izlaz s	Sunce izlaz m	Podne s	Podne m	Ićindija s	Ićindija m	Sunce zalazi s	Sunce zalazi m	Jacija s	Jacija m	Imsak s	Imsak m
14	Pet.	11	5	58	11	47	2	53	5	19	6	55	4	12
15	Sub.	12	6	00		46		51		18		53		13
16	Nedj.	13		2		46		49		16		51		15
17	Pon.	14		3		46		48		15		49		16
18	Utor.	15		4		46		47		13		47		17
19	Srij.	16		5		46		46		12		45		18
20	Čet.	17		6		45		44		9		43		19

»ISLAMSKI GLAS«
Nezavisni, kulturno-prosvjetni i informativni list.
Uredništvo i uprava: Kundurdžiluk ul. bu. 22. I.
Čekovni račun Poštanske štedionice Sarajevo br. 1600. .
Broj 2. Godina 1. dne 11. oktobra 1935.

IZ UPRAVE.

U prošli broj našega lista ubacili smo čekove za naše vanjske čitaoce i umolili ih da nam putem priloženog našeg čeka pošalju predplatu za list, koja tromjesečno iznosi 18 dinara. Naglasili smo da ćemo list slati samo onim poštovanim čitaocima koji nam do 15. o. mj. uplate pretplatu. Ko nam do toga roka ne pošalje pretplate smatrat ćemo da ne želi biti predplatnik lista te ćemo mu bez dalnjega obustaviti slanje lista.

Uprava »Islamskog Glasa«.

INKASANT NAŠEGA LISTA U SARAJEVU.

Naša uprava je za grad Sarajevo postavila za inkasanta Hakiju Smajića.

Mole se sva gospoda u Sarajevu, koja dobivaju naš list, da je samo gore spomenuti Smajić ovlašten naplaćivati oglase i ubirati pretplatu za naš list, uz uredovnu našu potvrdu, što molimo da se primi na znanje.

PODIZANJE SPOMENIKA MERH. DR. SAFVETBEGU BAŠAGIĆU.

U prošli petak je porodica našeg velikog i neumrlog pjesnika merh. Dr. Safvetbega Bašagića podigla nad zemnim ostancima rahmetlijinih lijep spomenik.

NAŠI MERHUMI.

27. IX. o. g. naglom smrću preminula je Fata Djaltur a 4. X. Salko Lendo u državnoj bolnici. Pokop ovih merhuma izvršio je islamski pokopni zavod »Tedžhiz«.

Rahmetulahi alejh!

UPOZORENJE POŠTOVANIM ČITAOCIMA NAŠEGA LISTA.

Uprava »Islamskog Glasa« za sada neće postavljati svojih povjerenika u Bosni pa se mole sva gospoda čitaoci da novac šalju našim čekom broj 1600, — jer se nikakva druga uplata neće uzimati u obzir. U koliko se gdje postavi naš povjerenik oglasiće se u listu.

MUSLIMAN UPRAVNIK POŠTE IV.

Dekretom Ministra Pošta i felegrafa za Upravnika pošte br. 4 u Sarajevu, postavljen je g. Hajrudin Prolić, viši p. t. kontrolor do sada na službi kod pošte Sarajevo 1. Čestitamo!

i plemenitih pobuda protkani lijepim i savjesnim izlaganjima, a daleko od grubosti, nevjerstva i očajavanja pred Božjom milosti.

Dužnost je da potpuna pažnja i neumorno nastojanje bude ispunjena aktuelnim i značajnim problemima, a ne nekim pitanjima i stvarima koje nemaju nikakve praktične vrijednosti pa tako da vazovi i hutbe promaše svoju svrhu.

Ovo naročito vrijedi za hutbe koje u sebi sadrže moralne, etičke i vjerske pouke. Ove hutbe treba da budu prevedene i u našem jeziku pa da od toga i prisutni svijet crpi pouku, jer apsolutna većina nema pojma o značaju hutbe koja se uči kod nas petkom.

Po »El-Fethu«, Lisanuddin.

Tužna obljetnica

9. oktobra navršila se godina dana od onog teškog časa, kada je zločinačka ruka u Marseju počinila ogavni zločin nad ocem naše nacije Velikim Kraljem slobodne Jugoslavije. Sjećanja su na taj dan teška, srce se od bola grči, jer narod Jugoslavije izgubio je toga dana najveće dobro svoje, izgubio je Vođu i Oslobodioca. Krv Velikog Kralja koja je prolivena na ulicama Marseja biće za sva vremena najteža uspomena teškog, ali hrabrog jugoslavenskog naroda. Muslimani su u velikom Kralju Heroju i Mučeniku izgubili svog najboljeg prijatelja i oni se sa najvišim pietetom sjećaju svoga velikog dobrotvora. Muslimani zahvaljuju Svemogućem Allahu, da je Kralj Mučenik i Heroj ostavio nam svoga Sokolića, našeg mlađahnog Kralja Petra II., koji će kad u svoje junačke ruke uzme kraljevsko žezlo slavne narodne dinastije Karađorđevića povesti narod jugoslavenski i veliku Jugoslaviju boljoj i sretnijoj budućnosti slijedeći svoje velike Uzore, koji su za dobro naroda i države znali sve žrtvovati pa narodnu slobodu i mučeničkom krvlju iskupiti.

Neka Svemogući Allah poživi našeg mlađahnog Kralja Petra II., neka ga čuva i štiti kako bi jednog dana svojom čvrstom desnicom narodu jugoslavenskom dao sve svoje sposobnosti u službu. Neka živi slavni dom Karađorđevića!

Osnutak Islamske akademije u Sarajevu

Na intervenciju ministra saobraćaja g. Dr. Mehmeda Spahe, ministar prosvjete donio je odluku o osnivanju Islamske akademije u Sarajevu. Ovom odlukom je zadovoljena nasušna kulturna potreba muslimana koju su muslimani dugo vremena čekali. Naređeno je nastavničkom savjetu šeriatske sudačke škole, da izradi nastavni program za prvo godište ove akademije. Program je izrađen i upućen ministarstvu, pa ga je ministarstvo već i odobrilo. Na natječaj se prijavilo 18 kandidata te su svi primljeni. Zakonom o IVZ. od godine 1930. predviđeno je u jednom posebnom članku otvaranje muslimanskog teološkog fakulteta. Prirodno je bilo, da vrhovne vjerske vlasti ovom pitanju posvete najveću pažnju, ali ipak tako nije bilo. Trebalo je izraditi i nastavni program i ustrojstveni statut za ovaj fakultet ili akademiju, ali o tom nema ni spomena. Gospoda su pet godina pričala da ulažu sve sile i napore da bi se ovaj fakultet otvorio, a kad je intervencijom g. Dr. Spahe došlo do osnivanja ove akademije, onda se ta odgovorna gospoda našla u nebranom grožđu. Da bi se jedna stvar mogla konačno privesti kraju treba znati šta se hoće, pa tek onda tražiti. Ovi naši vjerski organi to nijesu smatrali tako prijekom kulturnom potrebom naših muslimana, pa im je dovoljno bilo da govore kako oni rade za tu stvar. Gospoda nisu trebala u tom pravcu puno da se muče, mogla su to potražiti i od onih koji su u tom pravcu dugo radili i sve bili pripremili, pa bi im svakako izašli u susret, jer se radi o opštoj kulturnoj stvari.

Širite „Islamski Glas"!

„ISLAMSKI GLAS" moći će uredno izlaziti, ako njegovi čitaoci budu uredno plaćali pretplatu. Zato uplatite odmah pretplatu za list.

MERHAMETOV BESTILJ.

Merhametov pododbor VI. kvarta na Hridu priređuje svoj bestilj u subotu 12. o. mj. u svojim društvenim prostorijama. Kako prihod ovog teferića ide u prilog našeg Merhameta treba ovaj teferič da svi posjetimo.

USPJEH MERHAMETOVOG DANA.

Kao svake, tako i ove godine »Merhamet« je priredio svoj »Merhametov dan« na dan Leilej-regaiba. Prihodi ovog dana iznosili su ove godine 8500 dinara, te su znatno podbacili prema prihodima prošlogodišnjeg »Merhametova dana«. Ovome će biti uzrok, što se toj akciji nije posvetila puna pažnja jer je primjećeno, da stolovi za sakupljanje prihoda nijesu bili postavljeni u pravo vrijeme nego mnogi stolovi su postavljeni čak oko 9 sati. Ovome bi trebalo posvetiti u buduće veću pažnju jer kad se radi o »Merhametu« onda to treba najozbiljnije shvatiti i ne žaliti nikakvih žrtava ni ličnih ni materijalnih.

NETAKTIČNOSTI GOSTIONIČARA I KAFANARA.

Tuže nam se neki naši prijatelji da neki kafanari i gostioničari ne paze ni malo na osjetljivost i vjerske propise muslimana i ako žive u muslimanskoj sredini i poznati su im muslimanski propisi. Serviraju muslimana kad im poruče ćevapčića ili kakvu drugu mesnu hranu od svinjskog mesa. Mnogi nam se tuže da to čak i hotimice čine i svoju mušteriju o tome neće da obavijeste.

Kad mušterija to opazi onda se navodno počnu izvinjavati, ali to izvinjavanje postaje još i uvredljivo, jer mnogima se dogodi pa da im ta gospoda kažu »ne vidi vam se na čelu da ste musliman«.

Ovo svakako zaslužuje najoštriju osudu, pa bi ova gospoda i u svom interesu trebala biti malo pažljivija.

KNJIŽEVNOST:

NOVE KNJIGE I ČASOPISI.

Redakcija našeg lista primila je na prikaz brošuru poznatog šer. pravnog stručnjaka Mehmed Ali ef. Ćerimovića o Vakufu. Brošura je preštampana iz glasnika I. V. Z. a u njoj je obrađen najpreciznije čitav kompleks šer. pravnih pitanja koja se odnose na Vakuf. Tu je opširno ozložena svrha Vakufa kao vjerske ustanove i kao pravne ustanove, te je ste strane naročito ovo pitanje opširno obrađeno. Napokon je na kraju brošure donešen i dodatak o Erazi miriji, koji govori o pravnoj naravi zemlje kako je u islamskom pravu uređena.

Knjiga je štampana na lijepom papiru formata velike osmine, a ima 62 strane. Knjizi je cijena 10.— dinara a može se dobiti kod g. pisca u Sarajevu, Kočićeva ul. broj. 4.

»Novi Behar«. — Iz štampe je izišao dvobroj »Novog Behara«, br. 5—6. ovog popularnog i dobro uređivanog muslimanskog polumjesečnika. U ovom broju se nalaze članci gg. Mustafe Hadžimulića, Huseina Muratbegovića, nastavak eseja »Omer Hajjan« od mrh. Safetbega Bašagića, crtica »Alija« od popularnog Sule, bilješka o fesu od Muhameda Hadžijahića, male priče i dosjetke od Antuna Šimčika, nadalje epos po uzoru na narodnu pjesmu »Gazi Husrevbeg« od N. Buconjića, drama od R. Filipovića. Također je i lirika u ovom broju lijepo zastupana a nastavljen je i roman »S usana na srce« koga s turskog prevodi F. Spaho. Ovu našu polumjesečnu reviju, koja je naročito prikladna za našu porodicu, toplo preporučujemo.

POJAVA VELIKIH PETROLEJSKIH IZVORA U SUUDIJJI.

Mekanski »Ummul-kura« javlja da su uz obalu Ahsaa u Suudijji pronađeni veliki petrolejski izvori. Preduzete su sve potrebne mjere za čuvanje petroleja i njegove eksploatacije.

Dužni smo potpomagati svoju štampu, jer samo preko dobre štampe možemo izvesti naš potpuni preporod.

Abdulah Vehabović:

Osvrt na stanje šeriatskih sudova kod nas*)

Da su na položaje šeriatskih sudija na tome području postavljana nekvalificirana lica bez ikakve prakse i bez poznavanja službenog jezika i pismenosti, leži krivica najviše do Rijaseta, koji je ne samo za čitavo vrijeme od pet godina u smislu § 44. spomenutog zakona izdavao murasele dotadanjim muftijama, koji su postavljeni šeriatskim sudijama, već je tu praksu produžio i po isteku toga roka i svršenicima običnih tamošnjih medresa na jednostavnu preporuku njihova Ulema medžlisa izdavao vizum i muraselu za postavljenje šeriatskim sudijama. Labavost vršenja svoga prava u smislu propisa Ustava IVZ i Uredbe o muraseli podvlači ujedno i nebrigu rijaseta u sređivanju i unapređivanju šeriatskog sudstva uopće, kako na jednom tako i na drugom području. Za ovu tvrdnju pruža nam dokaz sam organ Vrhovnog starješinstva »Glasnik« broj 3., god. 1934., gdje se doslovce nabraja 14 srezova sa po 5—30.000 muslimanskog pučanstva, u kojima još nisu uspostavljeni šeriatski sudovi, a isto tako navodi se i jedan broj sudova u kojima sudsku vlast vrše još ne postavljeni pripravnici bez murasele. Tih slučajeva je bilo i na našem području i rijaset je mislio, da u dovoljnoj mjeri vrši svoju dužnost, ako se stalno raspituje, da li ovi siroti pripravnici, koji o pripravničkoj plati vrše dvije dužnosti i to šeriatskog sudije i predsjednika v. m. povjerenstva ,nose ahmediju, umjesto da se postara, da se njihov položaj dovede u sklad sa zakonskim propisima; da im ishode postavljanja i da izdaju murasele. Da nam se ne bi prigovorilo, da ovo pišemo iz nepoznavanja stvari, napomenuti ćemo, da su nam poznata nastojanja Vrhovnog starješinstva u pogledu sređivanja i unapređivanja šeriatskog sudstva, ali ta nastojanja nisu zabilježila skoro nikakva stvarnog uspjeha, pa da ipak iz takvog negativnog rezultata nije povučena nikakva konzekvencija! Samo korespondiranje s nadležnim ministarstvom bez pozitivnih rezultata ne može se ubrojiti u uspjehe i ne može poslužiti kao opravdanje, da se je udovoljilo onim dužnostima prema IVZ, kojih su se dotični organi nastupom na položaje primili.

Na ovom mjestu dužnost nam je zabilježiti nezgodnu praksu kod izdavanja mrasela, kakva do sada nije postojala. Gospodin Reis ul ulema u vršenju svoga prava izdavanja murasela, umjesto da na traženje ministarstva pravde u smislu § 4. Uredbe o muraseli; da nema zapreke izdavanju murasele pojedinim kandidatima, umjesto dakle da na to traženje dade hitno odgovor, on to traženje proslijedi Ulema medžlisima, kod kojih se dalje rspituje o eventualnim zaprijekama i takvim manipulisanjem po nekoliko mjeseci zavlači postavljenje pipravnika i popunjavanje upražnjenih sudijskih mjesta, a time istim pripravnicima nanosi i moralnu i materijalnu štetu. Dok je Rijaset na taj način sam uspostavio pravo veta sebi i svojim područnim ustanovama kod postavljanja pripravnika sudijama, kakvo pravo stvarno nema podloge ni u zakonu o uređenju šeriatskih sudova ni u uredbi o muraselama, dotle nijednom kadiji nije ni pokušao oduzeti muraselu, ma da je za to imao opravdanih razloga i ma de je za to imao i zakonsku podlogu u uredbi o murselama! U takvom nejednakom postupku ne vidimo drugog razloga, nego to, da na sirotinju smije udariti a na sve druge ne!

Pitamo se, kakva je uopće potreba, da se kod izdavanja murasela mora istraživati, ima li razloga da se ne izda, ako tih razloga do tada nije bilo. Murasela se u smislu uredbe može oduzeti ako ima za to razloga, ali

Svršetak na 8. strani.

*) Prvi dio ovog članka je izašno u bivšem »Sslamskom Svijetu« pa smo umoljeni od strane g. pisca da nastavimo sa štampanjem ove radnje, što rado evo i činimo.

POLITIČKI PREGLED:

Radikali i J. R. Z.

Sudbina svakog naroda najviše je ovisna od geografskog položaja kojeg on zauzima. Mala i miroljubiva ratarska plemena južnih Slavena koja su za vrijeme velike seobe naroda zaposjeli ove krajeve, sa svih strana, bili su opkoljeni sa velikim ratničkim narodima koji su na njih nasrtali i brzo ih učinili svojim plijenom.

Turci nisu velik, ali su bili neobično hrabar i odvažan ratnički narod. Iz svoje postojbine Male Azije oni su se brzo raširili na sve strane, zahvatili i naše krajeve i osnovali tako veliko carstvo da su se i sami u njem izgubili.

Srbi su bili na ivici velike ali trule turske carevine. Kada se je ova počela da raspada i sužava, oni su bili prvi od južnih Slavena koji su se oslobodili i osnovali svoju samostalnu državu. Mala ali slobodna i demokratska Srbija, služila je kao primjer za ugled i drugim po Nijemcima i Mađarima podjarmljenim južnim Slavenima. Spor između Srbije i Austrije bio je neposredni povod za svjetski rat. Sreća je htjela da je Srbija bila na strani onih sila koje su pobjedile i koje su nam bile naklonjene. Uz milost ovih i uz slobodnu volju svih južnih Slavena, došlo je do njihovog političkog ujedinjenja i osnovana je naša nova država Jugoslavija.

U aktu ujedinjenja našeg naroda i konstituisanja naše države, radikalna partija Srbije, imala je najpovoljniji položaj kako bi svoju volju nametala drugima. Ona je bila ta, koja je vladala u Srbiji, uzdigla istu na zavidnu visinu i sa uspjehom ju provela kroz balkanski i svjetski rat. Ne samo u Srbiji i kod srbijanaca, nego i u historiji našeg ujedinjenja radikali su imali najviše zasluga. U svojoj sredini oni su imali dovoljan kadar vrsnih i iskusnih političara sa neosporivim autoritetima na čelu, kao što su bili Pašić, Protić i Vesnić. Blagodareći k tomu radikalima je pošlo za rukom da se plasiraju među mnogim prečanskim Srbima i da prošire svoje mreže po cijeloj zemlji, čime su zadobili vodeću političku ulogu i u novoj državi. Tim proširenjem i prilivom raznih političkih diletanata i eksperata iz preka, izmenjen je ne samo sastav, nego i duh predratne radikalne partije.

Smrću njenih slavnih autoriteta, u krilu radikalne partije pojavile su se razne grupe i nastalo pregrupisavanje na desnicu, ljevicu i centrum koje je na okupu držala i međusobno vezala jedino želja i ambicija za vlašću. U svojoj sredini radikali su uvijek imali neku rezervu, spremnu da prihvati svaku, silom prilika nametnutu situaciju, samo da se odže na površini. Prevlast radikala, koji se u glavnom regrutuju iz Srbije, koji svojim ljudima dijele koncesije i postavljao ih u državnu službu, shvaćeno je među prečanima kao hegemonija srbijanaca i ako ovi kao cjelina od toga više trpe nego što se koriste.

Godine 1928. nakon grozne tragedije u skupštini, inaugurisan je novi režim. Deđu radikalima je nastalo utrkivanje, koji će bolje da se dodvori novom režimu. Malo kasnije ovaj režim zamijenjen je triumviratom iz radikalskog centruma u kojem prečanina prvog pritiskuje srbijanac potonji a ovog opet njegov ambiciozni Jeftić, da postane samostalni gospodari u državi. U tom mučnom razdoblju donešeni su razni zakoni, među koje spada i izborni. Zacario je sistem denuncija i provokacija. Jedna neznatna klika umišljenih zanešenjaka utuvila si je u glavu da je najpatriotičnija i najpametnija, a cijeli narod i njegove najsvjetlije umove proglasila je malodobnim i nametnula mu se za plaćenog ali neodgovornog tutora. Kroz cijelo to vrijeme narodu nije dato ništa a oduzeto mu je ono što mu je najsvetije, — pravo na ličnu sigurnost, slobodu i lokalnu samoupravu. Od ovih samozvanih nacionalista narod je pretrpio nacionalno poniženje i najgoru kulturnu sramotu. Oni koji su to radili, stalno su se pozivali na 6. januar, i time u svoju uskogrudnost i pristranost uvlačili i onog faktora, koji je od toga trebao da bude pošteđen. Kulminaciji nasilja i terora učinila je kraj vlada Dr. Stojadinovića.

I ako pretežno radikalska, nova vlada daje puno nade da se neće više obnoviti stara igra, s ozbirom na njene saveznike iz preka, jer je u vladi onaj dio radikala, koji je sačuvao stare tradicije predratne radikalne partije, koja je doprinijela najveće žrtve za demokraciju i narodnu slobodu. Ovi radikali sigurno neće dozvoliti da se u JRZ uvuku oni radikalski elementi, koji su iznevjerili slavne tradicije radikalne partije i demokraciju profanisali.

Muslimani iako su siromašni, mnogo drže do svog tradicionalnog ponosa i dostojanstva. Kao takvi, oni se nisu mogli ni pokloniti ni ukloniti pred minulim režimom nasilja. Zbog toga su mnogo pretrpili, pa im je bila potrebna hitna pomoć, koju nisu mogli dobiti izvan vlade, a kao politički svjestan i rodoljubiv elemenat, htjeli su da svojom saradnjom doprinesu svoj obol smirivanju duhova i ispravljanju teških pogrešaka.

Njihovo prisustvo u vladi treba da posluži kao garancija onima, koji se bore protiv diktature i hegemonije. Muslimani, kao cjelina, toliko su časni, da nikad ne bi dozvoliti sebi da postanu oruđe za ugnjetavanje ma bilo koga, a kamoli svojih ranijih saveznika iz opozicije.

Novoj vladi J. R. Z. mi želimo samo to, da se povrati starim i svjetlim tradicijama svojim. Te tradicije dovoljno su liberalne i časne, da bi mogli zadovoljiti sve dijelove našeg naroda i stvoriti jedan slobodan, pravedan i ustaložen poredak u svim krajevima naše zemlje. *E. B.*

Vakufska Direkcija u Sarajevu i Radničko Osiguranje

ZAŠTO I NA OSNOVU ČEGA NISU OSIGURANI SLUŽBENICI I. V. Z.

S danom 14. maja 1922. godine stupio je na snagu Zakon o osiguranju radnika. Po propisu toga Zakona (§ 3.) obavezni su na osiguranje za slučaj bolesti i nesreće svi javni, samoupravni i privatni građani, koji svoju radnu (fizičku ili umnu) snagu daju u najam. **Prema tome i svi službenici Islamske vjerske zajednice potpali su pod obavezu toga osiguranja, jer i oni daju svoju radnu snagu pod najam, a nisu im drugim važećim propisima osigurana prava u slučaju bolesti i nesreće, koliko im pružaju propisi citiranog Zakona.** Uslijed tog Okružni uredi za osiguranje radnika, kojim je stavljeno u zadaću, da provedu taj Zakon u praksu, od dana stupanja na snogu ovog Zakona pa do danas, vode borbu s pojedinim vak.-mearif. povjerenstvima sa samom Direkcijom Vakufa u Sarajevu. **Naime Okružni uredi traže, da se službenici Islamske vjerske zajednice osiguraju za slučaj bolesti i nesreće, a Vakufska direkcija od toga se brani.** Da bude slika jasnija izložiti ćemo u čemu se sastoje beneficije po Zakonu o osiguranju radnika, te što su razlozi nastojanja jedne i opiranja druge strane.

PRAVA OSIGURANIKA:

Svaki član Okružnog ureda ima pravo u slučaju bolesti na slijedeće: 1. Besplatno liječenje u uredskim ambulantama, u uredskim i javnim (državnim ili samoupravnim) bolnicama, sanatorijima i t. d. kroz šest odnosno dvanaest mjeseci. 2. Za vrijeme liječenja u ambulanti dobiva član novčanu potporu u visini od dvije trećine svoje obezbijeđene zarade, a ako se liječi u bolnici, onda njegova porodica (ako je ima) dobiva polovicu te novčane pomoći za svoje uzdržavanje. 3. Ako se žena osiguranog člana porodi, ima pravo na besplatnu liječničku i babičku (primaljsku) pomoć, bolničko liječenje i potrebne lijekove, te novčanu pomoć od Din. 150.—. 4. U slučaju smrti člana porodice dobiva novčanu pomoć u visini mjesečne (tridesetdnevne) plate. 5. Svi članovi porodice osiguranog člana u slučaju bolesti imaju pravo na liječenje kao i sam član kroz 28 dana, jednokratno od iste bolesti i tako za svaku eventualnu novu bolest.

U slučaju nesreće član ima pravo: 1. Na liječenje kao i u slučaju bolesti sa novčanom potporom, a nakon izliječene ozljede pripada mu renta u visini postotka izgubljene radne sposobnosti. 2. Ako član uslijed zadobivene ozlijede umre, porodici pripada puna renta u visini njegove obezbijeđene zarade, koju je kao živ imao u zadnjoj godini života.

ZAŠTO OKRUŽNI UREDI ZOR NASTOJE, DA PRIME U ČLANSTVO SLUŽBENIKE ISLAMSKE VJERSKE ZAJEDNICE?

Okružni uredi za osiguranje radnika kao provodioci osiguranja na dodijeljenim im područjima većinom u zadnje doba, završavaju svoja godišnja poslovanja sa gubitkom. Ovaj gubitak nastaje otud, što je Zakon, koji je na snazi, rađen u 1922. godini, kad su nadnice radnika i namještenika bile mnogo veće. Na temelju toga kalkulirana je i visina prinosa, koji se imaju plaćati za osiguranje, da bi bila dovoljna za pokriće izdataka, koji se za osiguranje čine. Međutim uslijed pada nadnica opali su i prinosi, jer se računaju prema visini zarade, dok su izdaci ostali uglavnom isti, a neki su se i povećali kao na primjer opskrba u javnim bolnicama.

Dosljedno tomu Okružni uredi ne bi imali računa, da nastoje provesti osiguranje i službenika Islamske vjerske zajednice, jer su zarade tih službenika u ogromnoj većini još niže od zarade običnih najnekvalificiranijih radnika, a unose u osiguranje mnogobrojne članove porodice sa punim pravima kao što ih imaju i članovi porodica najbolje plaćenih članova osiguranika. Međutim Okružni uredi su javne ustanove osnovane na Zakonu sa zadaćom, da sprovede osiguranje a ne sa zadaćom, da prave dobitke. Zadaća im je da osiguranje sprovedu i nad onim građanima, koji će ih makar dovesti u još veće gubitke. To je bila misao zakonodavca, jer to iziskuju socijalne prilike u cijelom svijetu pa i u našoj državi, koja je ovaj zadatak spomenutim zakonom uredila i ustanovila Središnji i Okružne urede sa zadaćom da udovolje toj potrebi. Za to Okružni uredi traže u članstvo i službenike Islamske vjerske zajednice, jer im gornja prava nisu nikakvim postojećim propisima zajamčena.

ZAŠTO SE VAKUFSKA DIREKCIJA U SARAJEVU OPIRE PROVOĐENJU OSIGURANJA?

Vakufska Direkcija u Sarajevu zna ili barem trebala bi znati propise Zakona o osiguranju radnika najmanje toliko, koliko se tiču nje i njezinih službenika. **Trebala bi znati i to, da je vrlo mali broj njezinih službenika, koji od svoje zarade, — koja je kako znamo minimalna, — mogu ma štogod ostaviti na stranu, da bi u slučaju bolesti u porodici mogli platiti liječnika i lijekove, a kamo li podmiriti bolničke troškove, specijalističke preglede i t. d. Konačno zna i to, da tim svojim službenicima nije ni na koji način osigurala ove životne potrebe.** Ali ima nešto, što bez sumnje zna Vakufska Direkcija u Sarajevu, a to je, da za osiguranje plaća polovicu prinosa namještenik, a drugu polovicu sama Vakufska Direkcija kao poslodavac. U tom grmu leži zec. **Radi se o plaćanju i odmah smo na čistu.** U tome je sva borba Okružnih ureda i Vakufske Direkcije, uslijed koje se već trinaest godina službenici Islamske vjerske zajednice uskraćuju u svojim zakonom zagarantovanim pravima, uslijed koje trinaest godina ti službenici boluju bez liječnika i oni i njihove porodive, upućeni su na to, da se liječe zapisima, stravama i babijim lijekovima, pored tekovina moderne medicine i socijalnog zakonodavstva, kojim se koristi sav kulturni svijet, pa i najnekvalificiraniji, najobičniji radnici, jer su i njihovi poslodavci svijesni svoje građanske dužnosti, a i oni sami (radnici) znaju i umiju svoja prava bolje štititi i braniti.

O ovom pitanju svakako u prvom redu mora se čuti riječ i naših vjerskih službenika, kao i svih drugih neosiguranih službenika I. V. Z., jer se radi prvenstveno o njihovim interesima i jer oni ovu ordinarnu nepravdu najteže osjećaju.

Am.

Reforma Ustava I. V. Z.

SASTANAK KOMISIJE ZA REFORMU ZAKONA IVZ. U BEOGRADU.

14. o. mj. sastaje se komisija za reformu zakona IVZ. i donošenje Uredbe o prelaznom uređenju vjerskih i vakufskih vlasti do konačne izrade novog ustava za islamsku vjersku zajednicu. Kao delegati iz Sarajeva radu ove komisije prisustvovaće gg. Fehim ef. Spaho i Salih Safet ef. Bašić.

Konačno će dakle, ako Bog da, i ovo pitanje biti privedeno kraju i Islamska vjerska zajednica dobiti će novi zakon i ustav koji će joj zajamčiti potpuni uspjeh u njenom razvitku.

Uklanjanje Protićevog udžbenika iz osnovnih škola

Školski udžbenici su vrlo delikatno pitanje koje duboko zasijeca u odgoj naše omladine. Ovom pitanju treba posvetiti najveću pažnju jer baš tu vlada veliki haos a ti udžbenici su smetnja pravilnom vaspitanju školske omladine. U svim udžbenicima koji su od reda privatnog izdanja nalaze se stvari koje vrijeđaju vjerske osjećaje muslimana. Jedan od ovih udžbenika je i Protićev udžbenik koji ne odgovara vaspitnim ciljevima škole, pa su muslimani grada Trebinja protestirali radi uvođenja ovoga udžbenika u tamošnje osnovne škole.

Na brzojavni protest došlo je naređenje ministarstva prosvjete da se ovaj udžbenik povuče iz tamošnjih škola. Ovo naređenje bi trebalo protegnuti na sva ona područja gdje muslimani žive, jer je to nacionalni i državni interes da školski udžbenici sa zadovoljstvom budu primljeni od đaka i roditelja i da zadovolje svom vaspitnom cilju.

Ministarstvo prosvjete je donijelo ranije riješenje da školske udžbenike izdaje u svojoj nakladi, te je i raspisan natječaj za izradu svih školskih udžbenika državnog izdanja. Mi čvrsto vjerujemo da će vlada g. Dr. Stojadinovića ovom pitanju posvetiti najveću pažnju i nastojati da se u budućim državnim izdanjima školskih udžbenika ne budu više nalazile stvari koje ometaju valjanom školskom vaspitanju omladine, a uz to ni malo ne služe interesima države i dobrog narodnog prosvjećivanja.

Đačke kape u Trebinju

Jednom ranijom naredbom ministarstva Prosvjete zavedene su đačke kape u svim srednjim školama, ali se od izvršavanja te naredbe u praksi odstupilo, naročito u krajevima bivše Bosne i Hercegovine, obzirom na osjetljivost muslimana koji fes smatraju svojom narodnom nošnjom a nošnju đačkih kapa smatraju povredom svojih vjerskih običaja. Direkcija gimnazije u Trebinju kao izuzetno ovu naredbu najstrožije primjenjuje pa se muslimanima đacima ne dozvoljava nošenje fesa. Ovo nailazi na težak revolt đačkih roditelja, koji zahtijevaju i mole nadležne prosvjetne vlasti da ovu odluku Direkcije trebinjske gimnazije sistiraju, jer to nošenje kapa nije nikakva vaspitna potreba đačke omladine. Vjerujemo, da će nadležne vlasti ovoj želji trebinjskih muslimana izaći u susret.

Premještaji i imenovanja

U ime Nj. Vel. Kralja Petra II. kraljevski namjesnici su ukazom premjestili sreskog sudiju u Trebinju g. Dizdarevića Mahmuta u Okružni sud u Banjoj Luci; šer. sudiju iz Bijeljine g. H. Mehmedagića, sres. sudu u Visoko; šer. sudiju Dlakića Saliha iz Visokog, sres. sudu u Bijeljinu. Ministar unutrašnjih poslova premjestio je Babića Muhameda, pristava sreza zlatiborskog u srez ljubinski, Drinska banovina. Ministar Unutrašnjih poslova premjestio je Smailbegovića Muhameda, pisara sreza Svrljiškog, sreskoj ispostavi u Goražde. Ministar unutrašnjih poslova premjestio je Gruhonjića Abdulaha, pisara sreza Brčanskog, sreskom načelstvu sreza posavo-tamnavskog.

Halifa Hazreti Ebu-Bekir

Ebu-Bekir je prvi muškarac, koji je primio vjeru Islam kad je Svemogući Bog poslao Hazreti Muhammeda kao Svog Poslanika čovječanstvu. Spada među najodličnije Kurejševiće, a muslimani su ga izabrali odmah iza smrti Božjeg Poslanika kao prvog halifu jedanaeste godine po hidžretu. Ovdje ćemo u kratkim crtama iznijeti život i rad ovog velikog i prvog muslimana kao i društvene i političke prilike toga doba.

Izbor Ebu-Bekira za halifu.

Ensarije ili starosjedioci Medine, koji su primili Islam, bijahu podijeljeni u dva plemena: Evs i Hezredž. Pleme Hazredž je bilo brojnije od Evsa. Starješinstvo nad ovim plemenima bijaše u rukama Sa'd-bin Ubadeta iz porodice Benu-Suade. Sa'd bijaše jedan od onih odličnika koji su na Akabi primili Islam i kojima je Božji Poslanik povjerio zadaću da u Medini šire Islam. Sa'dova kuća je bila kod trga Medine, a u blizini njegove kuće se nalazilo jedno oveće dvorište. Kada je Božji Poslanik preselio u vječnost i Njegova smrt bila objavljena ,iskupe se odličnici Ensarija i od Evsa i od Hezuređa u tom dvorištu, htijući izabrati zamjenika ili halifu Božjeg Poslanika. Oni su nastojali i željeli Sa'da izabrati za halifu. Sa'd je u svom govoru jasno ocrtao zasluge Ensarija i njihovu požrtvovnost i samoprijegor u zaštićivanju i čuvanju Božjeg Poslanika i naglasio da im se u ovom pitanju ne treba niko suprostavljati. Oni su mu odobrili njegove riječi, pa su zatim počeli da o tome raspravljaju. Neko je između njih dobacio i rekao: Ako to ne budu htjeli primiti Kurejševići Muhadžiri i ako kažu da su oni njegovi suplemenici i njegovi nasljednici, što ćemo im mi na to reći. Na to je neko dobacio: Jedan glavar od nas, a jedan od njih, mi se drukčije nećemo zadovoljiti. Pošto je Sa'd ove riječi čuo, rekao je: Ovo je početak slabljenja.

Za ovaj sastanak Ensarija saznali su vođe i odličnici Muhadžira Ebu-Bekir, Omer i drugi, pa su žurno otišli u to dvorište. Omer je htio da održi jedan prigodni govor koga je idući putem bio u sebi spremio, ali mu je Ebu-Bekir rekao: polako! Ebu-Bekir bijaše dostojanstvene vanjštine u kojoj se odrazivala odlučnost. Počeo je govoriti pa je spomenuo historiju Muhadžira, njihove prednosti, nevolje i stradanja koja su junački podnosili radi vjere, zatim se osvrnuo na Ensarije, pohvalio ih i istakao sve njihove zasluge. Zatim im je istakao da vladarska vlast treba da pripadne Kurejševićima, pa da je Božji Poslanik rekao da vladare treba birati između Kurejševića. Nadalje je rekao: Mi smo vladari, a vi ste doglavnici naši, bez savjetovanja s vama ne može se nikakav posao izvršiti. Pošto je svršio svoj govor digao se Habbab-bin-Muuzir iz plemena Hazredž, koji je pripadao porodici Benu-Džesus i rekao je: »Ensarije, vaše poslove ne puštajte iz svojih ruku. Svijet živi pod vašom zaštitom. Niko se neće smjeti usuditi da vam se suprostavi. Ljudi će slijediti samo vaše mišljenje. Vi ste moćni, bogati, mnogobrojni, sa puno iskustva, odlučni i neustrašivi. Svijet će gledati šta vi radite. Nemojte se međusobno razilaziti, pa da svoje zaključke kvarite i vašu stvar napuštate. Čuli ste šta ovi hoće, da prema tome neka onda bude jedan glavar od nas, a jedan od vas«. Omer je na to odgovorio: Gdje mogu u isto doba biti dva glavara. Zatim je Habbab po drugi put ustao i rekao: Ensarije, čuvajte vlast u svojim rukama i ne slušajte riječi ovoga i njegovih drugova. Uzmite ono što vam pripada. Onda je nastavio: Mi smo njihovo stabalce o koje se oni češu i rodna palmica o koju se podupiru. Bogami ako hoćete mi ćemo ih i omladiti. Između Omera i Habbaba došlo je do rječkanja. Zatim je Ebu-Ubejde rekao: Ensarije! vi ste prvi koji ste pomogli, pa nemojte biti prvi koji će iznevjeriti. Zatim je ustao Bešir-bin-Sa'd iz plemena Hazredž, koji je pripadao porodici Benn-Zejd i rekao: »Ensarije! Bogami i ako smo mi u ovoj vjeri pokazali truda, marljivosti i prednosti pred drugima, pa s tim smo htjeli da stečemo samo zadovoljstvo Gospodara Boga, da budemo podložni našem poslaniku i da se spasimo. Šta nam treba da se tu ističemo nad druge ljude. Mi sa vjerom ne tražimo nikakvih zemaljskih stvari. Bog nas je podario sa tom blagodati. Muhamed je od Kurejševića i Njegovi su suplemenici dostojniji da taj položaj zauzmu. Bogami ja im se u ovom neću nikad suprostaviti. Bojte se Boga, ne protivite im se i ne prepirite se s njima. Ebu-Bekir je rekao: Evo Omera, a evo Ebu-Ubejdeta, kome hoćete izrecite vjernost. Oni su odgovorili: Ne Bogami, mi ovo ne možemo uzeti kad si ti tude, jer si ti najodličniji Muhadžir, ti si bio drug poslanikov u pećini i Kur'anom pohvaljen. Zar se može neko na te proturiti ili zauzeti ovaj položaj dok si ti među nama. Pruži ruku da ti se zavjerimo! Omer je pružio svoju ruku Ebu-Bekiru i time mu izjavio svoju vjernost, zatim Ebu-Ubejde i Bešir-bin-Sa'd. Kad je to Habbab vidio, rekao je Beširu: Zar si se digao protiv svojih rođaka davajući drugima vlast. Bešir mu odgovori: Ne, Bogami, nego mi se ne sviđa da se svađam sa ljudima za pravo, koje im je Bog dao. (Nastaviće se.)

VIJESTI IZ BANJE LUKE:

»ISLAMSKI GLAS«

sa radošću je primljen i u Banjoj Luci. On će biti regulator čitavog našeg društvenog života. Emlbemi — uz ozbiljnu i izdašnu saradnju njegovih prijatelja — najjača su garancija za njegov siguran opstanak i napredak. Deviza uredništva je za svakoga potpuno jasna. Ostaje samo na nama, da »Islamski Glas« ne bude samo naslov i ime ovog našeg jedinog lista, već da zaista bude islamski glas, svih za sviju. Sa takvom željom, pozdravljamo ugledno uredništvo. Neka je velika hvala i od Boga dž. š. plaća zaslužnim pokretačima lista. Pohitajmo braćo i mi svi na okup, pod zastavu bratstva i potpune sloge!

Prijatelji, Banjalučani.

POSTAVLJANJE GRADSKOG VIJEĆA I NAČELNIKA.

Kako se iz užih krugova saznaje ovo pitanje se nalazi u završnoj fazi rješavanja. Kao kandidati za gradonačelnika spominju se četiri lica; dva muslimana i dva pravoslavna ugledna građanina, koji su radi postavljanja predloženi i od vodstva građanstva, ali izgleda da bi moglo za načelnika doći lice koje dosada nije bilo spominjano. Te ličnosti zasada nećemo ovdje imenovati, a ukoliko imenovanje naskoro uslijedi, to ćemo u narednom broju lista objaviti. Mi od naše strane napominjemo samo to, da za gradonačelnika treba da dođe musliman, jer je većina stanovnika muslimana.

GRAD BANJA LUKA OSKUDJEVA VODOM.

Preko čitavog ljeta, pa evo i do u kasnu jesen Banjalučani se pate za vodu, jer vodovod nije u stanju da podmiruje sve potrebe građana, tako, da ovih dana i prizemni stanovi ostaju bez vode skoro preko čitavoga dana. Stanovi na prvom i drugom katu preko čitavog ljeta po danu nemaju vode. To je pitanje za banjalučku opštinu zaista jedno od najtežih a ujedno i najaktuelnijih problema, ali se radikalnom rješavanju istog još uvijek ne pristupa. Razlog su pomanjkanju vode velike suše, a k tome još i neracionalno upotrebljavanje vode. Neki zalijevaju bašče, novogradnje troše veće količine vode za svoje potrebe, a što je najgore pitka voda iz hidranta uzima se za polijevanje ulica, dok građani na vodi potpuno oskudijevaju i to sa revoltom gledaju. Uzimanje pitke vode za polijevanje ulica pravi je grijeh, kad se zna, da na Vrbasu postoji motorna pumpa za uzimanje vode u svrhu polijevanja ulica i pranje asfalta. To bi se moralo bezuvjetno spriječiti i narediti općinskim kočijašima, da vodu za polijevanje ulica uzimaju isključivo sa Vrbasa. Da bi se bolje ekonomisalo sa pitkom vodom, trebalo bi izdati u tom pravcu stroga naređenja sa osjetljivim kaznama. Osim toga trebalo bi na svim javnim mjestima iskopati higijenske bunareve sa pumpama, da bi se barem na taj način povećala zaliha pitke vode. Pranje rublja moglo bi se vršiti na Vrbasu, ali bi u tu svrhu trebala Opština, da izgradi neka skloništa za slučaj nevremena. Nadalje moglo bi se pokrenuti i pitanje osnivanja i izgradnje jedne javne praonice rublja na Vrbasu, bilo u režiji same Opštine, bilo po privatnoj inicijativi. Tim bi se pružila prilika, da i sirotinja, koja oskudjeva u zaradi, a želi zarade, dođe do stalne zarade. U tome poslu bi se moglo uposliti veliki broj našeg najsiromašnijeg svijeta. Preporučujemo svijesnim Banjalučanima, da o tome razmisle i da jednu takvu zamisao po mogućnosti što prije i ostvare, jer će time riješiti i jedan svoj socijalni problem: pitanje neuposlene ženske sirotinje. Nadamo se da će u tome i Gradska Opština biti na ruci, jer bi znatan dio sirotinje otpao sa njezina tereta.

U BANJOJ LUCI BI SE MOGLA OSNOVATI INDUSTRIJA KONZERVIRANOG VOĆA I POVRĆA.

Banja Luka je poznata nadaleko po svojoj bogatoj pijaci voća, a naročito povrća. Radi dezorganizacije ovih privrednika, isti često stradavaju, jer radi slabe prođe sirovog voća i povrća ono propada. U toj branši, najviše su zainteresovani muslimani, a kraj i onako malih zarada svaki gubitak je za njih ubitačan. Za to bi trebalo povesti akciju, da se pristupi osnivanju zasada barem jednog konzorcija, koji bi makar i na najprimitivniji način poduzeo radove oko konzerviranja voća i povrća, barem za lokalne potrebe, a ukoliko bi se ukazala mogućnost, da se ta akcija postavi i na jednu širu osnovu. Vjerujemo, da bi u tome proizvođači uspjeli i izbjegli sve štete.

VJERONAUKA ZA NAŠ POMLADAK.

Radi ograničenog broja sati vjeronauke po školama, kao i zbog nedovoljnog i manjkavog programa učenja vjeronauke na osnovnim i srednjim školama, trebalo bi osnovati poseban tečaj, koji bi pohađala sva ona djeca koja su u vjeronauci zaostala. Ima slučajeva zanemarenja dužnosti od strane vjeroučitelja a prema tome i slabog nadzora nad njima. Za to je najbolji dokaz, da na primjer đaci drugog razreda srednje škole, moraju početi sa elfenom sufarom, pa da mogu učiti u Kur-anu, jer su zaboravili i ono što su znali i donijeli iz mekteba i osnovne škole. Takav je slučaj na jednoj srednjoj školi, u koju je nedavno došao novi vjeroučitelj koji je prisiljen da putem elifne sufare đake izvede iz tmine u koju se nalaze, da ih uvede u učenje Kur-ana. Mladom vjeroučitelju neka je na tome velika hvala, jer vidimo, da je shvatio svoju islamsku i službenu dužnost kako treba, a mjerodavnim faktorima neka posluži ovo kao eklatantan primjer i dokaz u kojem se stanju vjeronauka u nekim školama nalazi.

Za nastavnike predloženog tečaja mogli bi se uzeti mladi ljudi, koji imaju punog razumijevanja za današnjicu i sutrašnjicu, te bolju budućnost, a koji imadu za to i potrebne kvalifikacije i volje da od sebe daju ono, što su i kao vjerski vaspitači i članovi Islamske zajednice dužni dati.

LISTAK

Kratka sreća

(Novela »Islamskog Glasa«).

(Svršetak).

Čim je majka izašla, on je ustao, otvorio prozor i zagledao se u zvjezdano nebo. Nešto ga je gušilo u grlu i stezalo u duši, te je htio na glas proplakati. Dugo je sjedio na prozoru i najzad opet legao u postelju. Nastojao je da zaspi, ali uzalud san mu nikako nije dolazio na oči. Slika one, za kojom njegovo mlađano srce čezne, neprestano mu je lebdjela pred očima. Pošto je u kući zavladao mir, kad su svi ukućani pospali, on se polagano digao iz kreveta i izašao na ulicu.

Noć je bila vedra i blaga. Mjesec blijed i sjajan plovio je nebom i zalijevao zemlju božanstvenom svjetlošću. Zvjezde su treperile rasipajući zlatne zrake. Po gdjekoja bi brzo preletila preko neba i pala u mrak. Svemir je tonuo u milini. Priroda je bila u najdubljem snu. Nigdje se nije ništa čulo. U cijeloj mahali i njenoj okolici vladala je grobna tišina.

Jadni mladić srnuo je kroz noć, kao sjena, putem, koji vodi domu njegove ljubavi. Kobna slutnja i teški bol razdirali su mu srce stojeći u blizini kuće u kojoj je skriveno njegovo blago. Naslonjen na stablo bijelog jorgovana i opojen njegovim mirisom, u zanosu gledao je u prozor, na kom je toliko puta sjedila ona radi koje je i sada došao. Pjesmom, kroz koju se provlačila tuga, čežnja i bol, on je dozivao caricu svoga srca. Lejlo, dražesna djevojko, Lejlo, slatka Lejlo, pojavi se, željan sam te, šaptao je, tiho u polu snu do ludila zaljubljeni mladić.

U kući je vladao mir. Sve je spavalo, samo je jedno bolno djevojče, otvorenih očiju, ječalo, Rešad je mislio da ga niko ne čuje, nije ni slutio da njegovo zlato sluša pjesmu, koja mu para srce i povećava bol, tim više, što ne može ustati, izvaliti demire na prozoru i baciti se u naručaj čovjeku koga ljubi.

Pošto se na prozoru ne pojavi ona, Rešad tužan i blijed povrati se kući. Lagano uđe u svoju sobu i leže u postelju. Zaspati nikako nije mogao. Tek pred zoru malo je zaspao. Snivao je sumorne i strašne snove. Rastrešen i težak digao se kad je ogranulo sunce. Za objedom je bio šutljiv i zamišljen. Majka se veoma čudila njegovoj promjeni, i često ga zapitkivala šta mu je. On je uvijek odgovarao da mu nije ništa. Nikom, pa ni majci, nije htio da povjeri svoju bol.

Ukućanima je upao u oči sadašnji način njegova života. Danju bi spavao, kao nikada prije, a noći bi ga nestajalo. Kad bi ga upitali kud ide, on bi rekao da ide nekom prijatelju na sijelo. Oni su mu vjerovali. Niko nije ni slutio da on po cijelu noć luta oko kuće, gdje leži skriveno polumrtvo djevojče.

Večeras je deseta noć kako nesretni mladić dolazi i doziva onu, koja ga čuje, a ne može da se javi. Rešad je upro velike crne oči u mjesec, kao da ga moli da umjesto njega proviri u sobu i vatrenim cjelovom poljubi nju u bolno mramorno čelo. Najedamput se prenuo iz sanja, jer u sobi gdje leži bolno djevojče, ukaza se svjetlo. Sva kuća oživje, jer je bolesnici naglo pozlilo. Krv joj se otisla iz grla.

I on je slutio da se moralo nešto strašno dogoditi i htio je moliti da ga puste da vidi nju i da joj rekne da je ostavio školu, roditelje, društvo, da je zanemario samog sebe, jer je ljubav prema njoj jača od svega. Tek što bijaše došao do avlinskih vrata, dopre do njega jedan očajan krik. Noge mu klonuše i on se sruši bez svijesti na zemlju. To je bio krik nesretne majke, na čijim je rukama ljubljena kćerka jedinica ispuštala svoju plemenitu dušu.

Noć je dizala svoja crna krila, na plavetnom istoku rudila je zora, ptice su zanosno pjevale, cvijeće mirisalo, a u ubavom perivoju jedno mlado momče tužno je jecalo. Njegov sentimentalni plač razdrobio bi i najtvrđe srce. Tužan i blijed jedva se digao na zemlju. U mašti mu je neprestano lebdjela slika njegove dragane i činilo mu se da još čuje onaj bolni krik ucviljene majke. Išao je sporim korakom, kao izvan sebe ne znajući kuda.

Dan je osvanuo vedar i sunčan. U mahali je vladala tišina i mir. Nije se čuo ni dah povjetarca, ni cvrkut ptičica. Sve je bilo mirno, samo se iz jedne skromne kuće razlijegao plač. Bijelo groblje posuto zelenilom i cvijećem bilo je također mirno. Majski vjetrić svojim pamuk krilom skidao je behar s drveća i raznosio ga po grobovima. Kroz granje zlatni sunčani traci padali su na nišane i osvjetljavali ih. Na cvjetnoj uzvisini nekoliko ljudi kopalo je grob u koji će za nekoliko sati leći djevojče u cvijetu mladosti. Ulicama je vrvio svijet. Svak je, naročito omladina, sa suzama u očima čekao da prođe dženaza. Uskoro je ispred džamije krenula velika povorka. Nov tabut ukrašen divnim ručnim radom išao je iz ruke na ruku, dok napokon nije stigao do vječne kuće. Groblje se crnilo od svijeta. Za nekoliko časaka cvijet mladosti bio je spušten u hladnu zemlju. Ljudi su se počeli razilaziti. Samo jedno živo biće ostalo je kraj groba, grleći ga, jer je u njemu počivala njegova ljubav, nada i sreća.

Rešad je tužio dan i noć za svojom ljubavi. Umno i duševno je obolio. I jednog mračnog, plačnog zimskog dana doveli su ga u ludnicu gdje je i umro. Po njegovoj želji sahranjen je odmah do Lejle.

Nastavak sa 3. strane.

je nastavio da ih razvija. Po svršenim naukama nastavio je svoj veliki prosvjetni rad kao nastavnik, odgajajući omladinu u novom slobodnom duhu. Bio je veliki neprijatelj stranog uticaja u Misiru, pa je u Arabipašinom pokretu sudjelovao, a nakon sloma ovog narodnog pokreta bude prognan u Bejrut. U Bejrutu bude postavljen za profesora na tamošnjoj gimnaziji. Iz Bejruta otputuje u Francusku i tu se nađe sa svojim učiteljem Džemaluddin Afganijom, te pokrenu poznatu reviju »El-urvetulvuska«. Zatim se povratio u Bejrut, gdje je ostao sve dok nije bio pomilovan.

Po povratku u Misir, nastojao je da bude imenovan rektorom Visoke škole, koju je jako volio, ali mu se ta želja nije ispunila, nego bude postavljen za sudiju, da bi se tako »sačuvala« omladina od njegovih »opasnih« ideja. Prvo bude postavljen godine 1888. kod suda u Beuti, ali kao veliki pravni stručnjak brzo napreduje i već 1895. bude postavljen za sudiju Vrhovnog državnog suda, na kome je položaju ostao sve do godine 1899., kad je postavljen za Velikog muftiju Misira.

Kao sudija Vrovnog sudišta bude mu povjereno godine 1898. da provede reformu šeriatskih sudova u Misiru i da podnese referat u kom pravcu bi tu reformu trebalo izvesti.

Pošto je svršio ovu veliku zadaću koja mu je bila povjerena, bude postavljen za Velikog muftiju. Stupajući na taj veliki položaj kao najveću svoju dužnost smatrao je reformu velikog i najstarijeg islamskog sveučilišta Azhera. Smatrao je da je to neodloživa potreba egipatskog naroda i čitavog islamskog svijeta. Uvidio je da je Azhar u ovakim prilikama, kako ga je zatekao stupajući na muftijski položaj izvor općeg zla. Trudio se svom snagom da se reforma izvede i da Azhar podigne na stepen modernog sveučilišta, zavodeći sve grane svjetovnih znanosti.

(Nastaviće se.)

Kao Musliman dužan si pomagati ovaj naš jedini sedmični list.

Nastavak sa 5. strane.

se uskraćivati ne može ako do vremena njenog izdavanja ne bude bilo nikakvih razloga protiv toga!

Po § 30. ustava IVZ šeriatski sudije su virilni predsjednici v. m. povjerenstava. Ma da vršenje ove dužnosti dolazi u koliziju s vršenjem dužnosti šeriatskog sudije s obzirom na uredovno vrijeme, mora se priznati, da su šeriatski sudije na položaju pretsjednika v. m. povjerenstva za ovo nekoliko godina uložili mnogo volje i smisla u radu na unapređenju vjerskih i vakufskih poslova i postigli vidljive uspjehe i pred svega toga, što su većim dijelom oskudijevali u sposobnim pisarničkim silama. Da bi se ti uspjesi mogli postići, naročito da bi se mogli likvidirati mnogi neriješeni predmeti koji su se povlačili kroz više godina, šeriatski sudije su morali žrtvovati i vrijeme odmora, poslije rada u sudu, i u vansudskom vremenu raditi u povjerenstvima.

Pored svega toga šeriatski sudije kao predsjednici v. m. poverenstava ne dobivaju nikakve naknade za svoj rad. Pa ne samo to, nego im se šta više ne daje ni približno dovoljna naknada putnih troškova za inspiciranje mekteba i ostalih vakufskih ustanova na njihovu području. Ono 500—1000 dinara, koje se doznačuje iz Vakufsko-mearifske centrale nije dovoljno da se podmire putni troškovi za inspiciranje mekteba i osnovnih škola koncem školske godine ni u najbližim selima u srezovima, u kojima imade po 30—40 mekteba i osnovnih škola sa po 10—30 km udaljenostsi a pogotovo ne i za pokriće troškova potrebnog uredovanja u selima tokom godine dok se u pogledu povjerenstava ovako škrtari, dotle članovi v. m. vijeća i upravnog odbora iz Sarajeva imadu visoke dnevnice (udžreti kadem) ma da su isti činovnici IVZ i kao takvi iz iste blagajne dobro plaćeni, da i ne govorimo o njihovim reprezentativnim dodacima, putnim troškovima i dnevnicama pri službenim putovanjima.

Sreska v. m. povjerenstva su jedinice, ćelije vjersko-prosvjetne i vakufske imovinske uprave IVZ i ukoliko se u tim jedinicama bude omogućilo normalno razvijanje rada, u toliko će skupni poslovi IVZ u njenim središtima moći pravilno i nesmetano funkcionisati. Da bi se to postiglo, potrebno je izvršiti srazmjernu raspodjelu kredita, predviđenih u centralnom vakufu i njegovom proračunu kako na one centralne v. m. ustanove i organe tako i za područne jedinice tih ustanova, da se na jednom mjestu ne presipa, a na drugom da se ne daje ništa!

U prvom dijelu ovoga članka — koji je štampan u bivšem listu »Islamski Svijet« br. 161. — naveo sam koliku su važnost državni faktori i vjerski i politički predstavnici muslimana pridavali ustanovi šeriatskog sudstva od okupacije pa do svjetskog rata. Nažalost te svijesti o važnosti šeriatskog sudstva za muslimanski elemenat nisu imali naši poslijeratni vjerski i politički predstavnici pa se nisu mnogo starali za prosperitet toga sudstva. Tako se je desilo, da je u proračunu ministastva pravde iz godine u godinu broj šeriatskih sudija smanjivan, te je njihov broj u zadnjem proračunu sveden na 60 sudija na području B. i H. prema 85, koliko ih je bilo 1918. godine, a osim toga je došlo i do ukidanja dvanaest šeriatskih sudova. Još žalosnije izgleda činjenica, da ni Vrhovni šeriatski sud nije vodio dovoljnu brigu o interesima šeriatskih sudova ni o stanju, koje vlada u istim. Zakon o uređenju šeriatskih sudova od 21. marta 1929. u § 2. o stvarnoj nadležnosti šeriatskih sudova ostavio je praznine, koje su neke pravne stvari dovele u pitanje? pred koju sudsku instancu spadaju i o kojima je i u javnosti bilo govora, ali ti slučajevi nisu mogli pokrenuti Vrhovni šeriatski sud, da učini shodne predloge za izmjenu i dopunu toga zakona. Tim paragrafom nisu obuhvaćeni ni svi oni predmeti iz područja šeriatskog prava, koji su dotle zakonskim i naredbenim propisima spadali u nadležnost šeriatskih sudova ili su ih u praksi dješavali. Istina ove naredbe sa zakonskim snagom izdane od strane biv še Zemaljske vlade za B. i H., Vrhovnog suda i Vrhovnog šeriatskog suda, kojim je regulirana nadležnost šeriatskih sudova po dotičnim pravnim pitanjima, nisu ni dokinuti zakonom o uređenju šeriatskih sudova, ali i pored toga ta okolnost ostavila je otvorenim pitanje dopune i izmjene spomenutog zakona naročito u pitanjima nadležnosti ovih sudova u spornim pitanjima o svojstvu vakufa, a prestanku ranijeg braka žene, koja na Islam pređe i njeno ponovno vjenčanje, o vođenju muslimanskih puplara, o legalizciji isprava itd., to tim prije, što su šeriatski sudovi na području Vrhovnog šeriatskog suda u Skoplju nove ustanove, kod kojih se nepotpunost zakonskog propisa § 2. još više osjeća, a osim toga nema jednoobraznosti u radu ovih sudova na području oba vrhovna šeriatska suda.

VIJESTI IZ MOSTARA:

NAŠ POVJERENIK I DOPISNIK ZA MOSTAR I HERCEGOVINU.

Uprava našega lista postavila je kao svog povjerenika za grad Mostar i cijelu Hercegovinu g. Muhameda Ajkića novinara iz Mostara.

G. Ajkić je ovlašten u ime uprave »Islamskog Glasa« ubirati pretplatu za naš list uz našu potvrdu. G. Ajkić je ujedno naš dopisnik za Hercegovinu.

Umoljavaju se svi prijataelji našega lista da ga pomognu u radu, jer je on jedini ovlašten da prima predplatu.

OTKRIVEN SPOMENIK.

U nedjelju u 10 časova otkriven je u mostarskoj fabrici spomenik blaženopoč. Kralju Aleksandru I., kojega su podigli radnici fabrike iz svojih sredstava. Na ovoj svečanosti učestvovalo je mnogo građana i čitavo radništvo fabrike.

U PAŽNJU RODITELJIMA.

Naš mlađi muslimanski svijet, naročito ženskinje očito srlja u takove opasnosti, da bi roditelji trebali o tome da povedu računa. To ističemo naročito za posjećivanje korza, koje je najviše zlo za naše zenskinje. Mi smo dužni samo toliko da istaknemo, da najviša opasnost za moral naše djevojke leži u posjećivanju korza i drugih lokala, pa na vrijeme skrećemo pažnju roditeljima da dok je još na vrijeme, svoje kćeri odvrate od tih tako opasnih posjeta. Kakovih sve informacija imamo o kretanju i postupcima na našem korzu, nije pristojno ni da iznosimo, ali zato iskreno savjetujemo građane muslimane da uzapte svoju djecu od tih posjeta, jer će u protivnom neminovno doživjeti najveću sramotu, koja se poslije ničim neće moći popraviti. U jednom od idućih brojeva našeg lista, donijećemo jedan prikaz života na našem korzu.

O. S. Sefić.

ODJEK ČLANKA »MOLITVA ZA MUSLIMANE« U MOSTARU.

U prvom broju našega lista publikovali smo članak našeg saradnika Hamike Ajkića pod naslovom »Molitva za Muslimane«. Ovaj članak je naročito zapažen kod muslimana u Mostaru, koji g. Ajkiću izriču svoju zahvalnost. Ovo će za g. Ajkića biti jedna pobuda, da on u svome radu i dalje nastavi.

OTVORENJE INTERNATA »NARODNE UZDANICE« U MOSTARU.

Dne 7. oktobra, na vrlo svečan način, Muslimansko kulturno društvo »Narodna Uzdanica« otvorilo je svoj muški internat za đake srednjih škola u Mostaru. Za ovu rijetku svečanost vladalo je u našem gradu, kao i u cijeloj Hercegovini iz koje su, u glavnom, pitomci ovoga internata, veliko interesovanje. Program same svečanosti bio je vrlo zanimljiv. Prije podne u 9 sati održan je Mevlud za ženski muslimanski svijet. Poslije podne u 3 sata održan je Mevlud za muškarce. Na večer u 8 sati održana je svečana akademija sa jako zanimljivim programom. Na akademiji je prisustvovao veliki broj uglednih građana bez razlike na vjeru, pored načelnika sreza g. Zderića i predsjednika mostarske općine g. Husage Čišića.

Akademiju je otvorio pretsjednik mjesnog odbora Narodne Uzdanice g. Salih ef. Efica, koji je biranim riječima iznio značaj toga dana za nas muslimane u Hercegovini. Iznio je prilike samoga Mostara, koji je nekada bio kulturni i privredni centar cijele Herceg-Bosne, a danas je postalo jedno neznatno mjesto na koje će se uskoro i zaboraviti. Prošli režini — rekao je dalje — učinili su velike nepravde Mostaru i njegovoj Hercegovini, što su i sami priznavali, a uvijek su govorili, da će nastojati da te greške učinjene prema Mostaru i poprave. Ali sve to ostalo je samo pusto i prazno obećanje. Nova Kraljevska vlada u kojoj se nalazi i g. dr. Mehmed Spaho pored ostalih mjesta nastoji i Mostaru povratiti stari njegov ugled, a najbolji dokaz da misli na Mostar vidi se po tome, što je zauzimanjem samog g. dr. Spahe smijenjena bivša općinska uprava a došla nova na čelu sa vrijednim i istaknutim javnim radnikom i borcem g. Husagom Čišićem.

Poslije govora g. Efice održano je nekoliko vrlo lijepih i poučnih točaka, a najbolji utisak na sve prisutne učinila je učenica mostarske gimnazije gđica Zahida Sefić sa svojom deklamacijom »Savjet očevima!«

Akademija je uspjela, kako se najbolje moglo poželiti i moralno i materijalno.

M. H. Ajkić.

Novi direktor pošta

Ukazom Kraljjevskih Namjesnika postavljen je za direktora pošta i telegrafa u Sarajevu g. Đorđe Đorđević, viši savjetnik ministarstva.

Svečano otvorenje

obnovljene H. Reufbegove (Džedid) džamije u Gradaču.

U bijelom gradu Gradačcu domoljubni muslimani grada i sela iz vlastiti sredstava obnovili su iz temelja H. Reufbegovu (Džedid) džamiju. Džamija je konačno dovršena i biće jedna od najljepših džamija ravne Posavine, čije će se otvorenje obaviti na dan 25 .oktobra 1935. god. u petak, po starom posavačkom običaju, pa se umoljavaju braća muslimani da ovoj rijetkoj svečanosti u što većem broju prisustvuju.

Dobrovoljne priloge sa strane prima sa zahvalnošću blagajnik građevnog odbora Hajribeg Gradašćević, trgovac iz Gradačca.

Za džematske medžlis
Pretsjednik: *Ibrahim Topčagić.*

Rahmetli Osman ef. Redžović

Na 15. augusta 1935. god. preminuo je u Smršnici kod Visokog nakon duljeg pobolijevanja pobožni alim Redžović.

Merhum je rođen u Močini kod Rudog 1884. god. Nauke je učio u medresi u Čajniču a onda u Atmejdan medresi u Sarajevu gdje je uvijek pohađao i Darul-mualimin i pripravljao se za Nuvvab. Na jesen 1908. godine postao je slušateljem Nuvvaba, koga je 1913. god. završio s odličnim uspjehom. Bio je kratko vrijeme šer. sud. pripravnik i tada se upisao na pravni fakultet u Zagreb, ali već 14. jula 1914. god. bude imenovan vojnim imamom u Tuzli u tom svojstvu, iza rata, umirovljen.

Tada se dao u dužnost našoj školskoj omladini: slao je u škole, spremao za ispite, intervenisao i t. d.

God. 1928. nastanio se u krasnoj dubravi u Smršnici da tu u punom miru, daleko od gradske buke dade oduška svojoj asketski raspoloženoj prirodi ali ujedno da učini istinskog hizmeta okolnom milletu. Za tih sedam, osam godina, osnovao je jedan cio vjersko-prosvjetni zavod, jednu medresu koja je izvela na selamet mnogo naših omladinaca.

Rad ovoga rijetkog čovjeka treba naročito naglasiti, jer je bio iskren i nesebičan, pun tople želje da pomogne našem islamijjetu koji je zaista potreban istinske pomoći. Njegov rad koji je iziskivao mnogo napora i muke a koga je on radio bez ikakve nagrade samo iz ljubavi prema svojoj nada sve uzvišenoj vjeri.

Vijest o nenadanoj smrti ne prežaljenog rahmetlije potresla je iz dna duše svakog ko ga je iole poznavao, a naročito se osjetio nenaknadiv gubitak u sredini u kojoj je merhum djelovao. Koliko je poslovanje i ugled uživao veliki rahmetlija među okolnim svijetom najbolje svjedoči njegova veličanstvena dženaza koja najbolje svjedoči kako naš narod znade cijeniti i poštovati svoje iskrene učitelje i savjetnike.

Poslije obavljene dženaze-namaza proučili smo hatmu neprežaljenom učitelju, njegovi učenici u novoj Gračaničkoj džamiji, koja je njegovom inicijativom i nastojanjem podignuta a kod koje sada njegovo tijelo počiva. Njegovim nastojanjem podignut je sada u Smršnici krasan mekteb.

Rahmmetullahi alejhi.

H. Šabanović.

Pretplatite „ISLAMSKI GLAS"

Vlasnik i urednik: Hafiz Muhamed Pandža. — Plativo i utuživo u Sarajevu. — Za »Novu Tiskaru« Vrček i drug: Stjepan Vrček.